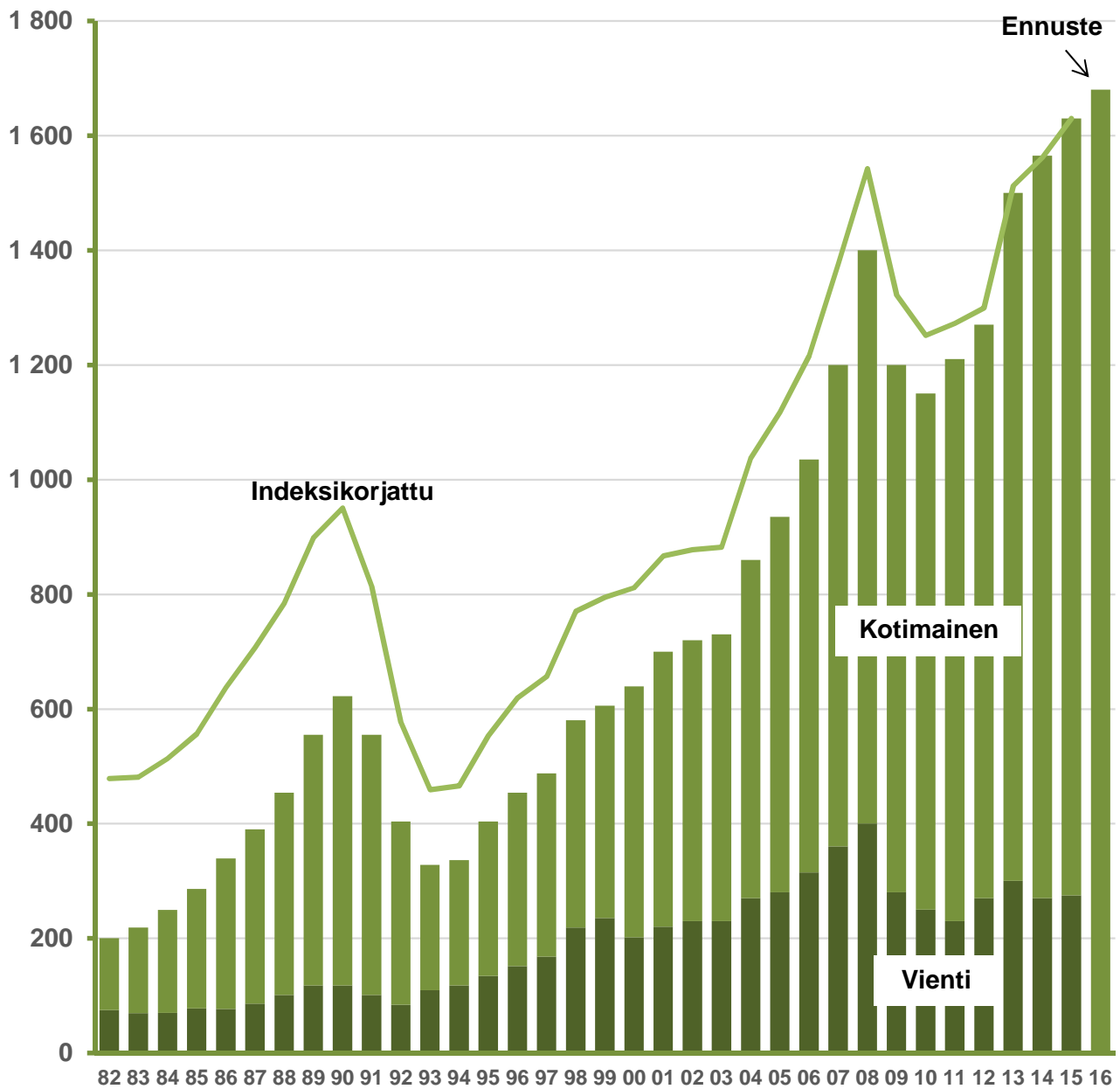

LASKUTUSTILASTO 2015

Miljoonaa
euroa

SUUNNITTELU- JA KONSULTOINTIALA KASVOI PÄÄOSIN KOTIMARKKINOIDEN VARASSA

Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry:n jäsenyritysten kokonaislaskutus vuonna 2015 oli 1 630 miljoonaa euroa (1 595 M€ v. 2014). Kotimaisia töitä tehtiin 1 355 miljoonalla eurolla ja ulkomaisia töitä 275 miljoonalla eurolla. Jäsenyritykset arvioivat laskutuksen kasvavan kuluvan vuoden aikana noin 3 prosenttia.

SKOLin jäsenyritysten laskutus kasvoi laskutuskyselyn mukaan noin 4 % vuonna 2015. Kotimaan laskutus kasvoi vajaa 5 %, ja vientikin kasvoi vajaat 2 %. Lisääntynyt kokonaislaskutus oli seurausta jäsenyritysten henkilömäärän kasvusta. Jäsenyritysten keskimääräinen laskutus henkilötyövuotta kohden oli 99 000 euroa vuonna 2015, missä oli hieman laskua edellisestä vuodesta (99 500).

Kotimainen laskutus vuonna 2015 kasvoi eniten talonrakennussektorilla, noin 8 % vuodesta 2014. Teollisuussektorilla kasvua edellisvuodesta oli 2 %, samoin kuin yhdyskuntasektorilla.

Suurin kolmesta pääsektorista oli edelleen teollisuussektori, jonka osuus kokonaislaskutuksesta oli 41,4 %. Talonrakennuksen osuus oli vuonna 2015 vajaat 36 % ja yhdyskuntasektorin osuus vajaat 20 % SKOLin jäsenyritysten kokonaislaskutuksesta. Muiden toimialojen laskutus oli vajaat 3 % kokonaislaskutuksesta.

Laskutukseltaan suurin toimiala oli teollisuuden prosessisuunnittelu, jonka osuus jäsenyritysten kokonaislaskutuksesta oli 13,7 % (vuonna 2014 13,9 %). Seuraavina tulivat rakennetekniikka 11,9 (11,2) %, tehdas- ja laitossuunnittelu 6,1 (7) %, LVI-tekniikka 5,8 (5,8) % sekä rakennuttaminen ja kiinteistöjohtaminen 5,8 (5,9) %.

Vientilaskutus kasvoi teollisuudessa 7 prosenttia vuodesta 2014 ja vientilaskutuksen osuus oli teollisuussektorilla runsas 30 prosenttia kokonaislaskutuksesta. Talosektorilla viennin merkitys pieneni edelleen, vientilaskutus oli vain 2,5 % kokonaislaskutuksesta ja laskutuksen muutos oli -38 % edellisvuoteen verrattuna. Yhdyskuntasektorinkin vienti väheni 7 % ja viennin osuus kokonaislaskutuksesta pieneni alle 10 prosenttiin. Teollisuuden suunnittelussa vientilaskutuksen kääntymisen kasvuun oli seurausta suoran viennin merkittävästä lisääntymisestä, eikä siten indikoi teollisen tuotannon viennin piristymistä. Teollisuussuunnittelussa välillisen viennin laskutus pieneni edellisvuodesta 16 %.

SKOLin 176 jäsenyrityksen ja yritysryhmän henkilöstö kasvoi vuoden 2015 aikana noin 750 hengellä eli runsaat neljä prosenttia, ja keskimääräinen henkilömäärä 5,5 prosenttia. Kokonaishenkilömäärä oli vuoden 2016 alussa 16 865 henkeä. Yliopistotutkinnon suorittaneita oli runsaat 4 000, AMK- tai opistotutkinnon suorittaneita yli 8 000, tekniikoita ja rakennusmestareita vajaat 2 000 ja muuta henkilöstöä noin 2 000 henkeä.

Suurimmaksi jäsenyritysryhmäksi laskutuksella mitattuna nousi Ramboll Finland, jonka kokonaislaskutus Suomessa tuotetuista konsulttipalveluista oli 180,5 M€. Aivan tuntumassa toisena oli Sweco Finland (179,8 M€) ja kolmanneksi nousi Neste Jacobs (137 M€). Seuraavina kymmenen suurimman joukossa olivat suuruusjärjestyksessä Pöyry Finland, Etteplan, FCG, Granlund konserni, Citec, A-Insinöörit -konserni ja Elomatic. Kymmenen suurimman yrityksen osuus SKOL-yritysten kokonaislaskutuksesta jatkoi kasvuaan ja oli 58,2 %, kun se vuonna 2014 oli 56,8 %. Kahdenkymmenen suurimman yrityksen osuus kokonaislaskutuksesta oli 76,7 % (74,4 %). Vähintään miljoona euroa laskuttaneita jäsenyrityksiä oli yhteensä 86 kpl.

Kotimarkkinat

SKOLin jäsenyritysten kotimainen laskutus oli viime vuonna 1 355 (1 295) miljoonaa euroa, jossa oli kasvua edellisvuodesta 5 prosenttia. Teollisuussektorin kotimainen laskutus kasvoi 2 % ja talonrakentamisen 8 %. Yhdyskuntasuunnittelun kotimaan laskutus kasvoi 2 %. Myös muut alat (johdon konsultointi ja koulutus) kasvoivat 7 %.

Kotimaisten teollisuuskohteiden suunnittelua tehtiin 460 miljoonalla eurolla eli 2 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Teollisuussuunnittelusta 36 prosenttia on prosessisuunnittelua ja 20 prosenttia tehdas- ja laitossuunnittelua. Suurimmassa kasvussa oli sähkö-, tele-, ja turvatekniikka jonka kotimainen laskutus lähes tuplaantui. Ympäristösuunnittelu kasvoi lähes 40 %.. Eniten vähennystä oli tutkimuksessa ja kehityksessä sekä laiva- ja meritekniikassa. Suurimmat yritykset kotimaassa olivat Neste Jacobs, Etteplan, Pöyry Finland, Citec, Elomatic, Sweco Industry, DEKRA Industrial, ÅF-Consult, Rejlers ja CTS Engtec.

Talonrakennussektorilla kotimaisen suunnittelun määrä oli 585 (529) miljoonaa euroa, jossa siis kasvua edellisvuodesta oli 8 prosenttia. Korjausrakentamisen suunnittelun osuus kotimaisesta laskutuksesta oli lähes 40 prosenttia. Toimialoista eniten kasvo kiinteistöjohtaminen +45 %, geotekniikka 22 % sekä kuntoarviointi ja -tutkimus +18 %. Rakennetekniikka on suurin toimiala ja edustaa yli 30 prosenttia talosektorin kotimaan laskutuksesta. Talonrakennussektorin suurimmat yritykset kotimaisissa töissä olivat Ramboll Finland, Sweco Rakennetekniikka, Granlund, Wise Group, Vahanen, Pöyry Finland, A-Insinöörit, Sweco Talotekniikka, Optiplan, Sweco Asiantuntijapalvelut ja Sweco PM.

Infra- ja yhdyskuntasektorin kotimainen laskutus kasvoi kaksi prosenttia 294 miljoonaan euroon (287 miljoonaa vuonna 2014). Suurin infratoimiala on tie-, katu- ja aluetekniikka ja toisena ympäristö- ja maisemasuunnittelu, jotka kumpikin edustavat lähes viidennestä sektorin laskutuksesta. Kolmantena on geo- ja kalliotekniikan suunnittelu runsaan 15 prosentin edustuksella. Yhdyskuntasektorin suurimmat yritykset kotimaassa olivat Ramboll Finland, Siskon konserni, Pöyry Finland, FCG, WSP Finland, Sweco PM, Rejlers, Mitta Oy, A-Insinöörit, Sweco Ympäristö ja Finnmap Infra.

Vuosisopimusten käyttö konsultin valinnassa lisääntyi kotimaan laskutuksessa 33 prosenttiin (30 %). Teollisuudessa vuosisopimusten osuus osuus on suurin 46 % (43). Kotimaisissa suunnittelutöissä hintatarjouskilpailua käytettiin 30 (28) prosentissa tilauksista. Hintakilpailua käytettiin eniten teollisuudessa, jossa osuus oli 36 (34) prosenttia,

Tarjouskilpailua arviointikriteerein käytettiin 23 (27) prosentissa hankinnoista ja suoraa neuvottelutilausta 14 (14) prosentissa. Yhdyskuntasektorilla tarjouskilpailu arviointikriteerein on yleisin hankintamenettely 39 prosentin osuudella (40 %).

Palkkiomuotoina kotimaassa käytetään edelleen eniten aikapalkkioita, joiden osuus kaikista töistä on 66 (63) prosenttia. Kaikista konsulttistöistä 43 (44) prosenttia laskutetaan aikapalkkiolla henkilöryhmittäin, kattohinnalla tehtiin 19 (17) prosenttia. Kokonaispalkkiolla tehtiin 32 (33) prosenttia töistä, kiinteällä kokonaispalkkiolla 26 prosenttia ja 6 prosenttia tavoitehintaan perustuvalla palkkiolla. Kiinteää kokonaispalkkiota käytetään talonrakentamisessa 33 (34) prosentissa, yhdyskuntasektorilla 24(25) prosentissa hankkeista ja teollisuudessa 23 (15) prosentissa hankkeista.

Tilaaajatahoittain tarkasteltuna toimeksiantojen jakauma pysyi edellisvuoteen verrattuna lähes täysin samana. Teollisuus on edelleen selvästi merkittävin asiakasryhmä 38 (38) prosentin tilauksillaan. Kuntasektorin osuus oli 21 (21) prosenttia, rakennusyriyten osuus oli 13 (12) prosenttia ja valtion osuus oli 10 (10) prosenttia tilauksista. Muiden toimeksiantajien (taloyhtiöt, kiinteistöt, kauppa, pankki, vakuutusyhtiöt, muut) osuus oli yhteensä 18 (19) prosenttia. Teollisuus tilaa työnsä pääasiassa suurilta jäsenyrityksiltä, kuntasektori ja talonrakennusalan tilaajat hankkivat suunnittelua enemmän pienemmiltä yrityksiltä. Yksityinen sektori tilasi 69 (69) ja julkinen sektori 31 (31) prosenttia suunnittelutöistä.

Vienti

SKOLin jäsenyritysten ulkomaisten töiden laskutus oli 275 (270) miljoonaa euroa, edellisvuodesta pientä 2 %:n kasvua. Ulkomaisista töistä 63 prosenttia, noin 173 miljoonaa euroa laskutettiin suoraan ulkomaisilta tilaajilta ja 37 prosenttia oli välillistä vientiä osana muiden suomalaisyritysten vientihankkeita tai vientiä kehitysyhteistyöhankkeisiin.

Alan ulkomaisesta laskutuksesta 78 prosenttia tuli teollisuussektorilta, 10 prosenttia yhdyskuntasektorilta ja 5,5 prosenttia talonrakentamisesta. Loput 6 prosenttia ulkomaisesta laskutuksesta koostuu pääosin erilaisista konsultointi- ja kehityshankkeista, jotka liittyvät esim. metsäalan, terveydenhuollon, opetustoimen, tietoliikenteen tai hallinnon kehittämiseen.

Teollisuussektorilla ulkomaisten töiden osuus oli 32 prosenttia kokonaislaskutuksesta, ja vientilaskutus kasvoi 7 prosenttia edellisvuodesta. Suurimmat teollisuuden vientitoimialat olivat prosessitekniikka 58 milj. euroa, laiva- ja meritekniikka 51 milj. euroa, energiatekniikka 26 miljoonaa euroa ja puunjalostustekniikka 23 miljoonaa euroa. Vientitoimialoista eniten kasvoi sähkö-, tele- ja turvatekniikka, jonka laskutus yli kaksinkertaistui. Suurimmat teollisuussektorin vientiyritykset ovat suuruusjärjestyksessä Neste Jacobs, Citec, Deltamarin, Pöyry Finland, Elomatic, Etteplan, ÅF-Consult, Sweco Industry, Protacon, Rejlers ja KBR Ecoplanning.

Talonrakennussektorin vienti laski rajusti edellisvuodesta, vientilaskutus oli 15 (24) miljoonaa euroa. Talosektorilla viennin osuus oli enää alle kolme prosenttia kokonaislaskutuksesta. Talosektorin viennistä kaksi kolmasosaa, 67 % oli rakennesuunnittelua. Talotekniikka ja rakennuttaminen olivat seuraavina, molemmat alle 9 prosenttia. Suurimmat talosektorin vientiyritykset olivat Sweco Rakennetekniikka ja Sweco International, seuraavina ovat Ramboll, Pöyry, Sito -konserni ja Granlund.

Yhdyskuntasektorin vienti väheni lähes 7 prosenttia 28 (30) miljoonaan euroon. Viennin osuus oli hieman alle 10 prosenttia kokonaislaskutuksesta. Suurimmat yhdyskuntasektorin vientitoimialat olivat ympäristö- ja maisemasuunnittelu 32 prosenttia sekä mittaus- ja kartoitustekniikka 27 prosenttia sektorin viennistä. Yhdyskuntasektorin suurimmat vientiyritykset olivat Niras Finland, FCG, FM-International, Ramboll, Hifab, Pöyry, WSP Finland ja Roadscanners.

Vienti kasvoi 12 % muilla konsultointialoilla kuten metsäsektorilla, hallinnon ja organisaatioiden kehittämisessä sekä opetus-, terveys- ja sosiaali-aloilla. Suurimmat vientiyritykset muilla aloilla olivat Indufor, FCG, Niras ja Sweco Industry.

Kehitysyhteistyötoimeksiantojen määrä laski 9 prosenttia edellisvuodesta 28 (32) miljoonaan euroon ja oli 11 prosenttia koko alan viennistä. Teknisen avun EU-hankkeiden määrä väheni edellisvuodesta neljänneksen ja oli 2,7 miljoonaa euroa.

Alueellisesti 33 (29) prosenttia viennistä suuntautui EU-maihin, 9 (14) prosenttia muualle Eurooppaan ja 34 (30) prosenttia Kauko-Itään. Tärkeimmät vientimaat olivat Ruotsi, Kiina, Venäjä, Alankomaat, Indonesia, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat ja Brasilia. Kaikkiaan ulkomaisia töitä oli 57 kyselyyn vastanneella jäsenyrityksellä 119 maahan.

KOKONAISLASKUTUS

Jäsentoimistojen laskutus	2015		2014		2013		2012	
Kokonaislaskutus (M euroa)	1630		1565		1500		1270	
kotimaa	1355	83 %	1295	83 %	1200	80 %	1000	78 %
ulkomaat	275	17 %	270	17 %	300	20 %	270	22 %

SKOLin jäsenyrityksissä työskenteli v. 2015 keskimäärin 16 470 henkeä. Laskutuskyselyyn vastasi 104 jäsenoimistoa, joiden palveluksessa v. 2015 oli yhteensä keskimäärin 15 044 henkeä. Vastanneiden yritysten kokonaislaskutus oli 1 490 miljoonaa euroa. Keskimääräinen laskutus oli 99 000 euroa/henkilötyövuosi (99 500 v. 2014). Vastanneet edustavat yli 90 % jäsenkunnan henkilöstöstä. Arvioitu SKOLin jäsenkunnan kokonaislaskutus oli 1 630 miljoonaa euroa. Luvut sisältävät myös alikonsultoinnin.

ENNUSTE Vastanneiden yritysten arvioiden mukaan suunnittelu- ja konsulttialan laskutus kasvaa kuluvana vuonna noin kolme prosenttia.

		2015	Muutos	2014	2013	Ennuste	2016
KOKO ALA	kokonaislaskutus	1630	4 %	1565	1500	3,1 %	1680
	kotimaa	1355	5 %	1295	1200		
	vienti	275	2 %	270	300		
TEOLLISUUS	kokonaislaskutus	675	3 %	655	633	1,8 %	687
	kotimaa	460	2 %	451	401		
	vienti	214	7 %	200	232		
TALONRAKENNUS	kokonaislaskutus	585	6 %	550	501	7,4 %	628
	kotimaa	571	8 %	529	477		
	vienti	15	-38 %	24	24		
YHDYSKUNTA	kokonaislaskutus	322	2 %	315	327	2,8 %	331
	kotimaa	294	2 %	287	298		
	vienti	28	-7 %	30	29		
MUUT ALAT	kokonaislaskutus	48	7 %	45	39		
	kotimaa	30	7 %	28	25		
	vienti	18	12 %	16	14		

SUURIMMAT TOIMIALAT % VASTANNEIDEN KOKONAISLASKUTUKSESTA

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1 Prosessitekniikka	12	13	12	9	9	12	14	14
2 Rakennetekniikka	12	11	13	13	14	11	11	12
3 Tehdas- ja laitossuunnittelu	6	5	2	3	6	7	7	6
4 Sähkö- ja teletekniikka	8	7	7	6	6	5	5	6
5 LVI-tekniikka	6	6	6	6	7	6	6	6
6 Rakennuttaminen	3	3	3	3	5	5	6	6
7 Ympäristösuunnittelu	4	4	5	5	6	6	5	5
8 Energiatekniikka	4	4	4	5	5	6	5	4
9 Geotekniikka	4	5	5	6	5	5	4	4
10 Laiva- ja meritekniikka	4	4	4	3	3	5	3	4
11 Tie-, katu- ja aluetekniikka	4	5	6	4	4	4	4	4
12 Valvonta ja tarkastus	4	5	4	4	4	4	4	4

KOKONAISLASKUTUS TOIMIALOITTAIN

(Koko SKOL-jäsenistö, arvioituna)

	2015		2014	
	M€	%	M€	%
Talonrakennus	584,6	35,9 %	550,2	35,2 %
rakennetekniikka	193,9	11,9 %	175,7	11,2 %
LVI-tekniikka	94,9	5,8 %	90,7	5,8 %
rakennuttaminen ja kiinteistöjohtaminen	93,9	5,8 %	92,5	5,9 %
sähkötekniikka sekä ja tele- ja turvatekniikka	66,5	4,1 %	60,2	3,8 %
arkkitehtuuri ja sisustussuunnittelu	39,0	2,4 %	36,1	2,3 %
kuntoarviointi ja -tutkimus	30,3	1,9 %	25,3	1,6 %
kiinteistöjohtaminen ja ylläpito	19,9	1,2 %	13,8	0,9 %
geotekniikka	18,0	1,1 %	15,0	1,0 %
valvonta ja tarkastus	11,2	0,7 %	16,3	1,0 %
rakennusautomaatio	8,1	0,5 %	9,7	0,6 %
muu	9,0	0,6 %	14,9	1,0 %
Yhdyskuntatekniikka	322,5	19,8 %	315,1	20,1 %
ympäristö- ja maisemasuunnittelu	60,4	3,7 %	69,9	4,5 %
tie-, katu- ja aluetekniikka	56,3	3,5 %	62,1	4,0 %
geotekniikka ja kalliotekniikka	46,4	2,8 %	43,3	2,8 %
vesihuolto ja -tutkimus	29,3	1,8 %	31,5	2,0 %
liikennetekniikka	28,0	1,7 %	29,1	1,9 %
siltatekniikka	25,6	1,6 %	27,5	1,8 %
mittaus- ja kartoitustekniikka	22,7	1,4 %	15,5	1,0 %
yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus	18,1	1,1 %	18,1	1,2 %
vesirakennustekniikka	7,2	0,4 %	4,1	0,3 %
muu	28,3	1,7 %	13,9	0,9 %
Teollisuus	675,1	41,4 %	654,9	41,8 %
prosessisuunnittelu	223,2	13,7 %	217,0	13,9 %
tehdas- ja laitossuunnittelu	100,1	6,1 %	109,5	7,0 %
energiatekniikka	64,5	4,0 %	75,9	4,8 %
laiva- ja meritekniikka	57,1	3,5 %	52,0	3,3 %
valvonta ja tarkastus	46,5	2,9 %	39,1	2,5 %
koneenrakennustekniikka	36,2	2,2 %	33,4	2,1 %
sähkötekniikka sekä ja tele- ja turvatekniikka	35,1	2,2 %	17,5	1,1 %
puunjalostustekniikka	33,5	2,1 %	33,1	2,1 %
teollisuusautomaatio	20,2	1,2 %	23,2	1,5 %
ympäristösuunnittelu	16,2	1,0 %	11,7	0,7 %
maa- ja metsätaloussuunnittelu	8,3	0,5 %	11,0	0,7 %
LVI-tekniikka	4,9	0,3 %	5,1	0,3 %
logistiikka	4,2	0,3 %	5,8	0,4 %
tutkimus ja kehitys	2,7	0,2 %	5,6	0,4 %
muu	22,4	1,4 %	15,1	1,0 %
Muut alat	47,8	2,9 %	44,7	2,9 %

SUURIMMAT JÄSENYRITYKSET JA YRITYSRYHMÄT KOKONAISLASKUTUKSEN PERUSTEELLA
 (miljoonaa euroa, vastanneet)

	Yht. 15	(Yht. 14)	Kotimaa	Vienti
1. Ramboll Finland Oy	180,5	(142,6)	174,5	5,9
<i>Ramboll Environ Finland Finland Oy</i>	1,2	(1,8)	0,7	0,5
2. Sweco Finland	179,8	(173,2)	165,0	14,8
<i>Sweco Rakennetekniikka</i>	60,3	(59,0)	55,6	4,6
<i>Sweco Industry</i>	48,1	(45,6)	40,7	7,4
<i>Sweco PM Oy</i>	25,7	(22,6)	25,6	0,1
<i>Sweco Talotekniikka</i>	17,8	(16,7)	17,7	0,0
<i>Sweco Asiantuntijapalvelut</i>	16,2	(14,7)	16,2	0,0
<i>Sweco Ympäristö</i>	7,1	(6,9)	7,0	0,1
<i>Sweco International</i>	2,8	(4,7)	0,3	2,5
<i>Sweco Architects Oy</i>	1,9	(3,0)	1,8	0,1
3. Neste Jacobs Oy	137,0	(123,4)	104,0	33,0
4. Pöyry Finland Oy	134,8	(138,5)	107,6	27,2
5. Etteplan Oyj	85,0	(79,0)	68,0	17,0
6. FCG Finnish Consulting Group Oy	54,7	(56,5)	43,8	10,9
7. Granlund Oy	54,7	(45,5)	53,7	0,9
8. Citec Oy Ab	51,7	(49,5)	20,0	31,7
9. A-Insinöörit -konserni	51,3	(45,0)	50,6	0,7
10. Elomatic Oy	48,1	(45,3)	25,1	23,0
11. Sito -konserni	47,9	(44,2)	46,4	1,5
12. Rejlers Oy	37,9	(32,9)	33,9	3,9
13. Deltamarin Oy	31,0	(25,9)	2,2	28,8
14. DEKRA Industrial Oy	30,2	(23,7)	29,4	0,8
15. Wise Group Finland Oy	29,4	(26,0)	29,3	0,1
16. ÅF-Consult Oy	29,1	(28,9)	11,0	18,1
17. WSP Finland Oy	28,1	(29,0)	25,7	2,5
18. Vahanen International Oy	26,5	(26,8)	26,3	0,2
19. Sweco PM Oy	25,7	(22,6)	25,6	0,1
20. Optiplan Oy	15,9	(15,6)	15,9	0,0
21. Niras Finland Oy	11,8	(10,7)	0,1	11,7
22. Talokeskus Yhtiöt Oy	11,6	(11,3)	11,6	0,0
23. Rakennuttajatsto HTJ Oy	10,9	(10,7)	10,9	0,0
24. Ahma insinöörit Oy	10,7	(10,7)	10,6	0,1
25. Indufor Oy	10,0	(9,4)	0,9	9,1
26. Mitta Oy	9,6	(-)	9,6	0,0
27. Protacon Oy	9,2	(9,1)	4,2	5,0
28. CTS Engtec Oy	8,8	(8,9)	8,4	0,4
29. AX-Konsultit Oy	8,7	(8,0)	8,6	0,1
30. TSS GROUP OY	6,9	(6,3)	6,3	0,6
31. Rapal Oy	6,4	(-)	6,4	0,0
32. FM-International Oy	5,6	(5,5)	1,5	4,1
33. Arkkitehdit Soini & Horto Oy	4,5	(3,2)	4,4	0,0
34. KBR Ecoplanning Oy	4,2	(4,9)	0,0	4,2
35. Geotek Oy	4,1	(3,9)	4,1	0,0
36. Hepacon Oy	4,0	(3,9)	4,0	0,0
37. Roadscanners Oy	3,9	(3,5)	2,8	1,1
38. Ins.tsto Pohjatekniikka Oy	3,5	(3,0)	3,1	0,4
39. Ins.tsto Pontek Oy	3,4	(2,9)	3,4	0,0
40. Ins.tsto Leo Maaskola Oy	3,4	(3,1)	3,3	0,0
41. Ins.tsto Äyräväinen Oy	3,3	(2,9)	3,3	0,0
42. Finnmap Infra Oy	3,3	(4,0)	3,2	0,1
43. Hifab Oy	3,2	(3,2)	0,0	3,2
44. Ins.tsto Tauno Nissinen Oy	3,2	(3,6)	3,2	0,0
45. Ins.tsto Lauri Mehto Oy	3,1	(3,0)	3,1	0,0
46. Kalliosuunnittelu Oy Rockplan Ltd	3,0	(2,9)	3,0	0,0
47. Sipti Oy	3,0	(2,3)	3,0	0,0
48. Plaana Oy	2,9	(3,0)	2,9	0,0
49. YSP Oy	2,9	(2,9)	2,7	0,2

50. Aihio Arkkitehdit Oy	2,9	(2,2)	2,9	0,0
51. Contria Oy	2,8	(3,3)	2,8	0,0
52. GeoUnion Oy	2,5	(2,3)	2,5	0,0
53. Ins.tsto Savolainen Oy	2,5	(2,2)	2,2	0,3
54. KVA Arkkitehdit Oy	2,4	(3,1)	2,3	0,2
55. Yhtyneet Insinöörit Oy	2,4	(2,1)	2,4	0,0
56. Ins.tsto Aalto-Setälä Oy	2,2	(1,8)	2,2	0,0
57. Avecon Oy Ab	2,2	(2,0)	2,2	0,0
58. Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy	2,1	(2,8)	2,1	0,0
59. Strafica Oy	2,0	(2,3)	2,0	0,0
60. Tähti-Set Oy	2,0	(-)	2,0	0,0
61. Ins.tsto J. Markkanen Oy	1,9	(1,8)	1,9	0,0
62. Sweco Architects Oy	1,9	(3,0)	1,8	0,1
63. Rak.suunn.tsto Sormunen & Timonen Oy	1,8	(-)	1,7	0,1
64. EP-Logistics Oy	1,7	(1,5)	1,7	0,0
65. Entop Oy	1,6	(1,5)	1,6	0,0
66. Ins.tsto Ponvia Oy	1,6	(2,0)	1,6	0,0
67. Ins.tsto LaRa Oy	1,6	(1,2)	1,6	0,0
68. Ins.tsto Matti Hallasaari Oy	1,4	(1,3)	1,4	0,0
69. Saraco D&M Oy	1,4	(1,5)	1,4	0,0
70. Helimäki Akustikot Oy	1,3	(1,3)	1,3	0,0
71. Ins.tsto Veikko Vahvaselkä Oy	1,3	(1,4)	1,3	0,0
72. Ins.tsto Konstru Oy	1,2	(-)	1,2	0,0
73. Vison Alliance Partners Oy	1,2	(1,0)	1,2	0,1
74. Ins.tsto Erkki Leskinen Oy	1,2	(1,2)	1,2	0,0
75. Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaa	1,2	(-)	1,2	0,0
76. JS-Verkot Oy	1,2	(-)	1,2	0,0
77. Ramboll Environ Finland Oy	1,2	(1,8)	0,7	0,5
78. SIR-Sähkö Oy	1,2	(0,9)	1,2	0,0
79. Linnunmaa Oy	1,2	(1,0)	1,0	0,1
80. Traficon Oy	1,1	(1,2)	1,1	0,0
81. Ins.tsto Tasoplan Oy	1,1	(1,1)	1,1	0,0
82. Päijät-Suunnittelu Oy	1,1	(1,0)	1,1	0,0
83. Ins.tsto R J Heiskanen Oy	1,1	(1,1)	1,1	0,0
84. Sipti Infra Oy	1,1		1,0	0,0
85. Ins.tsto Stacon Oy	1,0		1,0	0,0
86. Intertek Finland Oy	1,0	(1,2)	1,0	0,0
87. Ins.tsto Nurmi Oy	0,9	(1,0)	0,9	0,0
88. LVI-ins.tsto Vahvacon Oy	0,8	(1,1)	0,8	0,0
89. Linea Konsultit Oy	0,8	(0,8)	0,8	0,0
90. Ins.tsto Kimmo Kaitila Oy	0,8	(0,7)	0,8	0,0
91. TeleConsulto Tsutsunen Oy	0,6	(0,8)	0,6	0,0
92. LandPro Oy	0,6	(0,4)	0,3	0,2
93. Imatran Juva Oy	0,6	(-)	0,6	0,0
94. Ins.tsto Pentinmikko Oy	0,4	(0,5)	0,4	0,0
95. Formacad Oy	0,4	(0,4)	0,4	0,0
96. Masters Brainwork Oy	0,3	(-)	0,3	0,0
97. Napapiirin suunnittelu Oy NAPARK	0,1	(0,1)	0,1	0,0

KOTIMAAN LASKUTUS

KOTIMAAN LASKUTUS TOIMIALOITTAIN (koko SKOL-jäsenistö)

Kotimaa	2015		2014	
	M€	%	M€	%
Talonrakennus	570,5	42,1 %	529,3	40,9 %
rakennetekniikka	184,1	13,6 %	160,8	12,4 %
LVI-tekniikka	94,3	7,0 %	89,7	6,9 %
rakennuttaminen ja kiinteistöjohtaminen	92,8	6,8 %	91,3	7,0 %
sähkötekniikka sekä ja tele- ja turvatekniikka	66,1	4,9 %	59,8	4,6 %
arkkitehtuuri ja sisustussuunnittelu	38,4	2,8 %	34,6	2,7 %
kuntoarviointi ja -tutkimus	30,2	2,2 %	25,5	2,0 %
kiinteistöjohtaminen ja ylläpito	19,9	1,5 %	13,7	1,1 %
geotekniikka	17,0	1,3 %	13,9	1,1 %
valvonta ja tarkastus	10,6	0,8 %	15,3	1,2 %
rakennusautomaatio	8,1	0,6 %	9,8	0,8 %
muu	9,0	0,7 %	14,9	1,2 %
Yhdyskuntatekniikka	294,1	21,7 %	286,7	22,1 %
tie-, katu- ja aluetekniikka	54,3	4,0 %	60,3	4,7 %
ympäristö- ja maisemasuunnittelu	51,2	3,8 %	61,3	4,7 %
geotekniikka ja kalliotekniikka	45,7	3,4 %	42,4	3,3 %
liikennetekniikka	27,7	2,0 %	29,0	2,2 %
vesihuolto ja -tutkimus	25,7	1,9 %	28,5	2,2 %
siltatekniikka	23,6	1,7 %	25,4	2,0 %
yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus	18,1	1,3 %	18,2	1,4 %
mittaus- ja kartoitustekniikka	15,1	1,1 %	7,2	0,6 %
vesirakennustekniikka	7,2	0,5 %	3,4	0,3 %
muu	25,4	1,9 %	11,1	0,9 %
Teollisuus	460,4	34,0 %	451,0	34,8 %
prosessisuunnittelu	164,4	12,1 %	166,5	12,9 %
tehdas- ja laitossuunnittelu	92,7	6,8 %	99,7	7,7 %
valvonta ja tarkastus	45,2	3,3 %	38,4	3,0 %
energiatekniikka	38,1	2,8 %	45,3	3,5 %
sähkötekniikka sekä ja tele- ja turvatekniikka	27,9	2,1 %	14,4	1,1 %
koneenrakennustekniikka	24,1	1,8 %	20,0	1,5 %
ympäristösuunnittelu	15,3	1,1 %	11,0	0,8 %
teollisuusautomaatio	13,2	1,0 %	11,8	0,9 %
puunjalostustekniikka	10,2	0,7 %	14,3	1,1 %
laiva- ja meritekniikka	5,2	0,4 %	8,4	0,6 %
LVI-tekniikka	4,9	0,4 %	5,1	0,4 %
logistiikka	4,1	0,3 %	4,0	0,3 %
tutkimus ja kehitys	2,7	0,2 %	5,7	0,4 %
maa- ja metsätaloussuunnittelu	0,0	0,0 %	0,1	0,0 %
muu	12,6	0,9 %	6,2	0,5 %
Muut alat	30,0	2,2 %	28,0	2,2 %

TOIMEKSIANTAJARYHMIEN OSUUS %

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Valtio	11	14	13	11	9	12	10	10
Kuntasektori	17	19	21	21	21	20	21	21
Teollisuus	45	40	37	36	39	37	38	38
Rakennusliikkeet	10	7	9	11	10	10	12	13
Kauppa, pankit, vak.yht.	7	6	5	6	7	8	6	5
Asuinrakennukset, kiinteistöt	-	-	-	-	7	6	7	7
Muut	10	14	15	15	7	7	6	6

PALKKIOMUOTOJEN OSUUS %

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Aikapalkkio	62	60	66	66	69	71	63	66
- henkilöryhmittäin	48	44	45	49	44	48	44	43
- kustannusten mukaan	2	4	4	2	6	2	2	4
- kattohinnalla	12	12	17	15	19	21	17	19
Kokonaispalkkio	34	37	32	32	28	27	33	32
- kiinteä kokonaispalkkio	24	27	25	25	23	22	25	26
- tavoitehintaa	10	10	7	7	5	5	8	6
Muu peruste	4	3	2	2	3	2	4	2

TOIMEKSIANTAJARYHMÄT, PALKKIOMUODOT JA TILAUSTAPA ERI TOIMIALOILLA 2015 (%)

	Talonrakennus	Yhdyskunta	Teollisuus	Kaikki
Valtio	10	19	2	10
Kuntasektori	22	38	8	21
Teollisuus	12	11	83	38
Rakennusliikkeet	24	14	1	13
Kauppa, pankit, vak.yht.	10	5	2	5
Asuinrakennukset, kiinteistöt	15	6	1	7
Muut	7	7	3	6

	Talonrakennus	Yhdyskunta	Teollisuus	Kaikki
Aikapalkkio	57	67	71	66
- henkilöryhmittäin	41	33	55	43
- kustannusten mukaan	7	4	0	4
- kattohinnalla	9	30	16	19
Kokonaispalkkio	40	30	28	32
- kiinteä kokonaispalkkio	33	24	23	26
- tavoitehintaa	7	6	5	6
Muu peruste	3	3	1	2

	Talonrakennus	Yhdyskunta	Teollisuus	Kaikki
Hintatarjouskilpailu	28	23	36	30
Tarjouskilpailu arviointikriteerein	26	39	8	23
Suora neuvottelutilaus	23	12	9	14
Vuosi-/kumppanuussopimus	22	26	46	33
Muu tapa (ei tietoa)	1	-	1	-

TOIMEKSIANTAJARYHMÄT, PALKKIOMUODOT JA TILAUSTAPA ERI KOKOLUOKISSA (%)

	Yli 100	31...100	11...30	1...10	Kaikki
Valtio	9	14	20	21	10
Kuntasektori	21	24	19	24	21
Teollisuus	42	19	13	21	38
Rakennusliikkeet	12	12	17	17	12
Kauppa, pankit, vak.yht.	4	13	9	8	6
Asuinrakennukset, kiinteistöt	7	9	8	6	7
Muut	5	9	14	3	6

	Yli 100	31...100	11...30	1...10	Kaikki
Aikapalkkio	66	62	65	62	66
- henkilöryhmittäin	44	45	32	34	43
- kustannusten mukaan	1	-	18	12	4
- kattohinnalla	19	17	15	16	19
Kokonaispalkkio	32	36	30	37	32
- kiinteä kokonaispalkkio	26	29	29	37	26
- tavoitehintaa	6	7	1	-	6
Muu peruste	2	2	5	1	32

	Yli 100	31...100	11...30	1...10	Kaikki
Hintatarjouskilpailu	31	19	18	15	30
Tarjouskilpailu arviointikriteerein	23	29	19	18	23
Suora neuvottelutilaus	12	27	29	36	14
Vuosi-/kumppanuussopimus	34	25	32	28	33
Muu tapa (ei tietoa)	-	-	2	3	-

INVESTOINNIT JA KÄYTTÖ- JA KUNNOSSAPITO % KOKONAISSLASKUTUKSESTA

	Talonrakennus	Yhdyskunta	Teollisuus	Kaikki
Investoinnit	94,4	92,3	81,1	89,1
- uudistuotanto investoinneista	63,5	75,6	62,0	64,0
- korjaustuotanto investoinneista	36,5	24,4	38,0	36,0
Käyttö- ja kunnossapito	5,6	7,7	18,9	10,9

ULKOMAINEN LASKUTUS

	2015	2014	2013	2012
Ulkomainen laskutus (M euroa)	275	270	300	270
suora vienti	173 63 %	149 55 %	165 55 %	138 51 %
välillinen vienti	102 37 %	121 45 %	135 45 %	132 49 %

	2015		2014	
Vientilaskutus	M€	%	M€	%
Talonrakennus	15,0	5,5 %	24,2	9,0 %
rakennetekniikka	10,1	3,7 %	15,6	5,8 %
rakennuttaminen ja kiinteistöjohtaminen	1,3	0,5 %	1,9	0,7 %
geotekniikka	1,0	0,4 %	1,2	0,4 %
LVI-tekniikka	0,8	0,3 %	1,6	0,6 %
arkkitehtuuri ja sisustussuunnittelu	0,6	0,2 %	1,7	0,6 %
valvonta ja tarkastus	0,6	0,2 %	1,1	0,4 %
sähkötekniikka sekä ja tele- ja turvatekniikka	0,5	0,2 %	0,8	0,3 %
kuntoarviointi ja -tutkimus	0,1	0,0 %	0,0	0,0 %
kiinteistöjohtaminen ja ylläpito	0,0	0,0 %	0,1	0,1 %
rakennusautomaatio	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
muu	0,0	0,0 %	0,1	0,0 %
Yhdyskuntatekniikka	28,6	10,4 %	29,5	10,9 %
ympäristö- ja maisemasuunnittelu	9,2	3,3 %	8,8	3,3 %
mittaus- ja kartoitustekniikka	7,6	2,7 %	8,0	3,0 %
vesihuolto ja -tutkimus	3,6	1,3 %	3,1	1,2 %
tie-, katu- ja aluetekniikka	2,0	0,7 %	2,2	0,8 %
siltatekniikka	2,0	0,7 %	2,2	0,8 %
geotekniikka ja kalliotekniikka	0,9	0,3 %	1,3	0,5 %
liikennetekniikka	0,4	0,1 %	0,4	0,1 %
yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus	0,0	0,0 %	0,0	0,0 %
vesirakennustekniikka	0,0	0,0 %	0,7	0,3 %
muu	2,9	1,0 %	2,8	1,0 %
Teollisuus	213,7	77,7 %	199,9	74,0 %
prosessisuunnittelu	58,6	21,3 %	51,6	19,1 %
laiva- ja meritekniikka	51,4	18,7 %	39,4	14,6 %
energiatekniikka	26,3	9,6 %	29,1	10,8 %
puunjalostustekniikka	23,1	8,4 %	17,4	6,5 %
koneenrakennustekniikka	12,0	4,4 %	12,7	4,7 %
maa- ja metsätaloussuunnittelu	8,2	3,0 %	9,8	3,6 %
tehdas- ja laitossuunnittelu	7,6	2,8 %	12,6	4,7 %
sähkötekniikka sekä ja tele- ja turvatekniikka	7,2	2,6 %	3,4	1,2 %
teollisuusautomaatio	7,0	2,5 %	10,7	4,0 %
valvonta ja tarkastus	1,4	0,5 %	2,1	0,8 %
ympäristösuunnittelu	1,0	0,3 %	1,0	0,4 %
logistiikka	0,2	0,1 %	1,7	0,6 %
LVI-tekniikka	0,0	0,0 %	0,2	0,1 %
tutkimus ja kehitys	0,0	0,0 %	0,1	0,0 %
muu	9,8	3,6 %	8,2	3,0 %
Muut alat	17,7	6,4 %	16,3	6,0 %

ULKOMAISEN LASKUTUKSEN ALUEELLINEN JAKAANTUMINEN %

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EU-maat	42	49	42	32	25	25	29	33
Muu Eurooppa	24	16	13	14	22	10	14	9
Kauko-Itä ja Oseania	17	19	24	25	24	36	30	34
Lähi-Itä ja Afrikka	7	8	12	15	15	18	16	16
Pohjois-Amerikka	7	6	3	3	1	4	4	3
Keski- ja Et. Amerikka	3	2	6	11	13	6	7	5

TÄRKEIMMÄT ULKOMAISEN LASKUTUKSEN KOHDEMAAT

>20 M euroa	Ruotsi, Kiina (sis. Hongkong)
5...20 M euroa	Venäjä, Alankomaat, Indonesia, Yhdistyneet Arabiemiirikunnat, Brasilia, Saksa, USA, Tansania, Norja
1...5 M euroa	Laos, Vietnam, Azerbaidzan, Nepal, Viro, Mosambik, Thaimaa, Etiopia, Oman, Sambia, Turkki, Japani, Tanska, Intia, Ranska, Puola, Iso-Britannia, Saudi-Arabia, Etelä-Afrikka, Singapore, Uganda, Tsekki, Pakistan, Britannian Neitsytsaaret, Senegal, Marokko, Kenia, Kroatia, Itävalta, Valkovenäjä

Kehitysyhteistyötoimeksiantoja oli yhteensä **29 M euroa** (32) eli 11 % ulkomaan laskutuksen arvosta ja 19 % kehitysmaalaskutuksesta. Kehitysyhteistyölaskutuksen arvo laski edellisestä vuodesta 9 %. EU-rahoitteisten teknisen avun hankkeiden laskutus oli 2,7 miljoonaa euroa, noin yksi prosentti vientilaskutuksesta.

ULKOMAISEN LASKUTUKSEN SUURIMMAT YRITYKSET (M euroa)

	2015	2014		2015	2014
1. Neste Jacobs Oy	33,0	29,9	18. WSP Finland Oy	2,5	4,5
2. Citec Oy Ab	31,7	32,8	19. Sito -konserni	1,5	0,2
3. Deltamarin Oy	28,8	22,8	20. Roadscanners Oy	1,1	1,4
4. Pöyry Finland Oy	27,2	26,4	21. Granlund Oy	0,9	1,2
5. Elomatic Oy	23,0	20,8	22. DEKRA Industrial Oy	0,8	0,9
6. ÅF-Consult Oy	18,1	16,3	23. A-Insinöörit -konserni	0,7	0,9
7. Etteplan Oyj	17,0	(-)	24. TSS GROUP OY	0,6	0,6
8. Sweco Finland	14,8	19,4	25. Ramboll Environ Finland Oy	0,5	0,7
Sweco Industry	7,4	8,3	26. CTS Engtec Oy	0,4	0,1
Sweco Rakennetekniikka	4,6	5,9	27. Ins.tsto Pohjatekniikka Oy	0,4	0,2
Sweco International	2,5	4,7	28. Ins.tsto Savolainen Oy	0,3	0,4
Sweco Ympäristö	0,1	(-)	29. LandPro Oy	0,2	0,1
Sweco Talotekniikka	0,0	0,1	30. YSP Oy	0,2	0,3
Sweco Architects Oy	0,1	(-)	31. KVA Arkkitehdit Oy	0,2	1,3
Sweco PM Oy	0,1	0,2	32. Vahanen International Oy	0,2	0,4
9. Niras Finland Oy	11,7	10,5	33. Linnunmaa Oy	0,1	0,2
10. FCG Finnish Consulting Group	10,9	14,5	34. Ahma insinöörit Oy	0,1	0,1
11. Indufor Oy	9,1	8,5	35. Wise Group Finland Oy	0,1	0,3
12. Ramboll Finland Oy	5,9	5,5	36. Sormunen & Timonen Oy	0,1	(-)
Ramboll Environ Finland Oy	0,5	0,7	37. Finnmap Infra Oy	0,1	0,5
13. Protacon Oy	5,0	6,7	38. AX-Suunnittelu	0,1	0,2
14. KBR Ecoplanning Oy	4,2	4,9	39. Vison Alliance Partners Oy	0,1	(-)
15. FM-International Oy	4,1	4,4	40. Sweco Architects Oy	0,1	(-)
16. Rejlers Oy	3,9	6,6	41. Sweco PM Oy	0,1	0,2
17. Hifab Oy	3,2	3,2			

SUURIMMAT YRITYKSET SEKTOREITTAIN (1000 euroa)

kyselyyn vastanneista

TALONRAKENNUSTEKNIikka	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Ramboll Finland Oy	87 077	85 163	1 914
Sweco Rakennetekniikka Oy	57 693	53 074	4 619
Granlund Oy	54 673	53 738	935
Wise Group Finland Oy	29 288	29 177	111
Vahanen International Oy	26 496	26 328	168
Pöyry Finland Oy	24 023	22 651	1 372
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	23 698	23 358	340
Sweco Talotekniikka Oy	17 751	17 728	23
Optiplan Oy	15 869	15 861	8
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	15 315	15 315	
Sweco PM Oy	12 617	12 617	
Talokeskus Yhtiöt Oy	11 605	11 605	
Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	10 870	10 870	
WSP Finland Oy	9 590	8 924	666
Sito -konserni	9 424	8 324	1 100
Rejlers Oy	9 259	9 155	104
Ahma insinöörit Oy	8 872	8 860	12
FCG Finnish Consulting Group Oy	5 020	5 020	
Rapal Oy	4 533	4 523	10
Arkkitehdit Soini & Horto Oy	4 453	4 448	5
AX-Suunnittelu	4 177	4 177	
Hepacon Oy	4 021	4 021	
Ins.tsto Äyräväinen Oy	3 314	3 314	
Ins.tsto Leo Maaskola Oy	3 312	3 285	27
Ins.tsto Tauno Nissinen Oy	3 160	3 160	
Ins.tsto Lauri Mehto Oy	3 059	3 059	
Ins.tsto Pohjatekniikka Oy	2 930	2 790	140
Aihio Arkkitehdit Oy	2 882	2 882	
Contria Oy	2 822	2 822	
Sipti Oy	2 770	2 770	
Ins.tsto Savolainen Oy	2 492	2 229	263
KVA Arkkitehdit Oy	2 448	2 261	187
Yhtyneet Insinöörit Oy	2 275	2 275	
Avecon Oy Ab	2 159	2 159	
Ins.tsto Pontek Oy	2 074	2 074	
Sweco International Oy	2 003		2 003
Arkkit.tsto Tähti-Set Oy	1 986	1 986	
Ins.tsto J. Markkanen Oy	1 925	1 925	
SWECO Architects Oy	1 917	1 828	89
Geotek Oy	1 905	1 905	
Rakennuttajatsto Sormunen & Timonen Oy	1 804	1 715	89
Ins.tsto Aalto-Setälä Oy	1 791	1 791	
Ins.tsto LaRa Oy	1 557	1 557	
Ins.tsto Matti Hallasaari Oy	1 390	1 360	30
Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy	1 377	1 377	
Helimäki Akustikot Oy	1 300	1 300	
Ins.tsto Veikko Vahvaselkä Oy	1 275	1 275	
Saraco D&M Oy	1 237	1 237	
Ins.tsto Konstru Oy	1 232	1 232	
Ins.tsto Erkki Leskinen Oy	1 205	1 205	
SIR-Sähkö Oy	1 153	1 153	
TSS GROUP OY	1 150	1 150	

Ins.tsto Tasoplan Oy	1 133	1 133	
Päijät-Suunnittelu Oy	1 116	1 116	
Ins.tsto R J Heiskanen Oy	1 108	1 108	
Ins.tsto Stacon Oy	1 006	1 006	
Ins.tsto Nurmi Oy	941	941	
LVI-ins.tsto Vahvacon Oy	819	775	44
Ins.tsto Kimmo Kaitila Oy	772	772	
Protacon Oy	757	757	
Sipti Infra Oy	655	609	46
Vison Allianse Partners Oy	625	625	
Teleconsulto Tsutsunen Oy	582	582	
Imatran Juva Oy	551	551	
Ins.tsto Pentinmikko Oy	440	440	
Masters Brainwork Oy	265	265	
Finnmap Infra Oy	250	250	
GeoUnion Oy	160	160	
Napapiirin suunnittelu Oy NAPARK	100	100	
Ins.tsto Ponvia Oy	32	32	
Yhteensä 71 yritystä	522 854	508 549	14 305

YHDYSKUNTA**Kokonaislaskutus****Kotimaa****Vienti**

Ramboll Finland Oy	81 403	78 622	2 781
Sito -konserni	37 159	36 868	291
Pöyry Finland Oy	29 913	27 796	2 117
FCG Finnish Consulting Group Oy	24 070	19 735	4 335
WSP Finland Oy	18 559	16 734	1 825
Sweco PM Oy	10 494	10 494	
Rejlers Oy	10 022	10 022	
Mitta Oy	9 637	9 637	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	7 575	7 575	
Sweco Ympäristö Oy	7 108	6 987	121
Niras Finland Oy	6 159		6 159
FM-International Oy	5 644	1 537	4 107
Roadscanners Oy	3 913	2 805	1 108
Finnmap Infra Oy	3 167	3 167	
Kalliosuunnittelu Oy Rockplan Ltd	3 010	3 010	
Plaana Oy	2 929	2 920	9
YSP Oy	2 738	2 552	186
Hifab Oy	2 702		2 702
Sweco Rakennetekniikka Oy	2 575	2 575	
GeoUnion Oy	2 340	2 340	
Geotek Oy	2 150	2 150	
Strafica Oy	2 000	1 976	24
Rapal Oy	1 745	1 745	
Ins.tsto Ponvia Oy	1 587	1 587	
Ins.tsto Pontek Oy	1 309	1 309	
Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaa	1 200	1 200	
JS-Verkot Oy	1 160	1 160	
Ramboll Environ Finland Oy	1 157	701	456
Traficon Oy	1 140	1 130	10
Linea Konsultit Oy	792	792	
Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy	760	722	38
LandPro Oy	564	318	246
Ins.tsto Pohjatekniikka Oy	520	300	220
Formacad Oy	428	428	
Vison Allianse Partners Oy	415	375	40
Sweco International Oy	408		408
Sipti Infra Oy	400	400	
Sipti Oy	230	230	

Wise Group Finland Oy	230	230	
Ahma insinöörit Oy	95		95
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	20	20	
Aihio Arkkitehdit Oy	10	10	
Yhteensä 42 yritystä	289 437	262 159	27 278

TEOLLISUUS	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Neste Jacobs Oy	136 978	103 977	33 001
Etteplan Oyj	85 043	68 034	17 009
Pöyry Finland Oy	80 484	56 831	23 653
Citec Oy Ab	51 701	19 997	31 704
Elomatic Oy	48 100	25 102	22 998
Sweco Industry Oy	46 054	40 665	5 389
Deltamarin Oy	31 000	2 200	28 800
DEKRA Industrial Oy	30 212	29 407	805
ÅF-Consult Oy	29 078	10 969	18 109
Rejlers Oy	18 610	14 772	3 838
CTS Engtec Oy	8 786	8 424	362
Protacon Oy	8 443	3 396	5 047
Ramboll Finland Oy	7 407	6 706	701
TSS GROUP OY	5 777	5 150	627
AX-Suunnittelu	4 430	4 430	
KBR Ecoplanning Oy	4 233	4	4 229
FCG Finnish Consulting Group Oy	4 087	430	3 657
Niras Finland Oy	3 435		3 435
Sweco PM Oy	2 331	2 274	57
Ahma insinöörit Oy	1 758	1 752	6
EP-Logistics Oy	1 736	1 724	12
Entop Oy	1 635	1 635	
Intertek Finland Oy	973	973	
Sito -konserni	600	500	100
Aalto-Setälä Oy	370	370	
Yhtyneet Insinöörit Oy	164	164	
Rapal Oy	163	163	
YSP Oy	158	150	8
Vison Alliance Partners Oy	75	75	
Sweco International Oy	71		71
Ins.tsto Leo Maaskola Oy	59	59	
Teleconsulto Tsutsunen Oy	50	50	
Yhteensä 32 yritystä	614 001	410 383	203 618

MUUT ALAT	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
FCG Finnish Consulting Group Oy	21 595	18 666	2 929
Indufor Oy	10 018	942	9 076
Ramboll Finland Oy	3 367	3 337	30
Niras Finland Oy	2 180	87	2 093
Sweco Industry Oy	2 056		2 056
Linnunmaa Oy	1 151	1 006	145
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	900	900	
Sito -konserni	679	679	
Hifab Oy	476		476
Pöyry Finland Oy	409	355	54
Sweco International Oy	281	281	
Sweco PM Oy	229	229	
Saraco D&M Oy	152	152	
Vison Alliance Partners Oy	91	75	16
Yhteensä 14 yritystä	43 584	26 709	16 875

SUURIMMAT YRITYKSET TOIMIALOITTAIN (luvut 1000 euroina)

(mukana yritykset, joilla toimialan kokonaislaskutus on vähintään 0,2 miljoonaa euroa)

TALONRAKENNUS**Arkkitehtuuri ARK ja****Sisustussuunnittelu SIS**

	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Vahanen International Oy	6 623	6 581	42
Arkkitehdit Soini & Horto Oy	4 453	4 448	5
Aihio Arkkitehdit Oy	2 882	2 882	
KVA Arkkitehdit Oy	2 448	2 261	187
Optiplan Oy	2 434	2 434	
Pöyry Finland Oy	2 000	2 000	
Arkkitehtitoimisto Tähti-Set Oy	1 986	1 986	
Sweco Architects Oy	1 917	1 828	89
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 560	1 560	
Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy	1 377	1 377	
Ins.tsto Savolainen Oy	1 015	935	80
Wise Group Finland Oy	611	611	
Ramboll Finland Oy	549	549	
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	412	412	
Sito -konserni	327	327	
Rakennussuunn.tsto Sormunen & Timonen Oy	324	324	
Rejlers Oy	300	300	
Yhteensä 21 yritystä	34 821	34 252	569

Geotekniikka GEO

Ramboll Finland Oy	4 243	3 445	798
Ins.tsto Pohjatekniikka Oy	2 930	2 790	140
Sipti Oy	2 250	2 250	
Geotek Oy	1 905	1 905	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	1 855	1 855	
Vahanen International Oy	1 316	1 316	
Sipti Infra Oy	482	446	36
WSP Finland Oy	433	418	15
Contria Oy	250	250	
Finnmap Infra Oy	250	250	
Yhteensä 13 yritystä	16 134	15 137	997

Kuntoarviointi ja -tutkimus KUT

Vahanen International Oy	3 975	3 950	25
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	3 647	3 647	
Sweco Talotekniikka Oy	3 107	3 107	
Wise Group Finland Oy	2 997	2 997	
Talokeskus Yhtiöt Oy	2 631	2 631	
Ramboll Finland Oy	2 617	2 617	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	2 178	2 178	
Granlund Oy	2 094	2 028	66
WSP Finland Oy	1 871	1 871	
Rejlers Oy	1 000	1 000	
FCG Finnish Consulting Group Oy	306	306	
Yhteensä 19 yritystä	27 018	26 927	91

Rakennusautomaatio RAU

Granlund Oy	3 506	3 503	3
Ramboll Finland Oy	1 004	1 004	
Talokeskus Yhtiöt Oy	824	824	
Contria Oy	581	581	
Hepacon Oy	399	399	
Yhteensä 13 yritystä	7 270	7 264	6

LVI-tekniikka LVI	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Granlund Oy	25 589	25 070	519
Ramboll Finland Oy	8 980	8 980	
Sweco Talotekniikka Oy	8 827	8 827	
Wise Group Finland Oy	5 815	5 770	45
Optiplan Oy	5 164	5 164	
Talokeskus Yhtiöt Oy	3 611	3 611	
AX-Suunnittelu	3 397	3 397	
Ins.tsto Äyräväinen Oy	3 314	3 314	
Ins.tsto Leo Maaskola Oy	2 911	2 884	27
Vahanen International Oy	2 650	2 633	17
Rejlers Oy	2 505	2 505	
Hepacon Oy	2 309	2 309	
Contria Oy	1 776	1 776	
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	1 288	1 288	
Ins.tsto Erkki Leskinen Oy	1 205	1 205	
Ins.tsto Matti Hallasaari Oy	1 131	1 111	20
Avecon Oy Ab	1 046	1 046	
Inststo J. Markkanen Oy	874	874	
LVI-ins.tsto Vahvacon Oy	819	775	44
FCG Finnish Consulting Group Oy	807	807	
Ins.tsto Aalto-Setälä Oy	470	470	
TSS GROUP OY	200	200	
Yhteensä 24 yritystä	84 786	84 027	759
Rakennetekniikka RAK			
Sweco Rakennetekniikka Oy	57 693	53 074	4 619
Ramboll Finland Oy	22 144	21 042	1 102
Pöyry Finland Oy	22 023	20 651	1 372
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	19 665	19 325	340
Wise Group Finland Oy	12 687	12 643	44
WSP Finland Oy	7 286	6 635	651
Vahanen International Oy	6 624	6 582	42
Optiplan Oy	4 139	4 131	8
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	3 163	3 163	
Ins.tsto Lauri Mehto Oy	3 059	3 059	
Ins.tsto Pontek Oy	2 021	2 021	
Rakennussuunn.tsto Sormunen & Timonen Oy	1 480	1 391	89
Talokeskus Yhtiöt Oy	1 219	1 219	
Sweco International Oy	1 218		1 218
Ins.tsto Tasoplan Oy	1 133	1 133	
Ins.tsto R J Heiskanen Oy	1 108	1 108	
Ins.tsto Konstru Oy	1 100	1 100	
Päijät-Suunnittelu Oy	1 100	1 100	
Ins.tsto Savolainen Oy	847	714	133
Ins.tsto Kimmo Kaitila Oy	772	772	
FCG Finnish Consulting Group Oy	583	583	
Sipti Oy	520	520	
Ins.tsto Aalto-Setälä Oy	510	510	
Imatran Juva Oy	510	510	
Sito -konserni	500	500	
Ins.tsto Pentinmikko Oy	400	400	
Yhteensä 29 yritystä	173 689	164 061	9 628
Kiinteistöjohtaminen KJY			
Ramboll Finland Oy	6 053	6 053	
Granlund Oy	5 686	5 686	
Rapal Oy	4 533	4 523	10
Vahanen International Oy	795	790	5
Rejlers Oy	600	600	
Yhteensä 7 yritystä	17 765	17 750	15

Rakennuttaminen RAP	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Ramboll Finland Oy	31 753	31 739	14
Sweco PM Oy	11 844	11 844	
Rakennuttajatoimisto HTJ Oy	10 870	10 870	
Sito -konserni	8 597	7 497	1 100
Ahma insinöörit Oy	7 662	7 650	12
Wise Group Finland Oy	3 224	3 224	
Vahanen International Oy	1 855	1 843	12
Ins.tsto LaRa Oy	1 557	1 557	
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	1 515	1 515	
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 394	1 394	
Saraco D&M Oy	1 237	1 237	
Ins.tsto Savolainen Oy	630	580	50
Optiplan Oy	443	443	
Vison Allianse Partners Oy	400	400	
Ins.tsto Aalto-Setälä Oy	320	320	
Talokeskus Yhtiöt Oy	225	225	
Yhteensä 23 yritystä	83 907	82 709	1 198
Sähkötekniikka SKT ja Tele- ja turvatekniikka TEL			
Granlund Oy	17 798	17 451	347
Ramboll Finland Oy	8 756	8 756	
Sweco Talotekniikka Oy	5 251	5 251	
Rejlers Oy	4 704	4 600	104
Ins.tsto Tauno Nissinen Oy	3 160	3 160	
Optiplan Oy	2 361	2 361	
Yhtyneet Insinöörit Oy	2 275	2 275	
Wise Group Finland Oy	1 319	1 300	19
Hepacon Oy	1 313	1 313	
Talokeskus Yhtiöt Oy	1 298	1 298	
Ins.tsto Veikko Vahvaselkä Oy	1 275	1 275	
SIR-Sähkö Oy	1 153	1 153	
Avecon Oy Ab	1 113	1 113	
Ins.tsto Stacon Oy	1 006	1 006	
TSS GROUP OY	950	950	
Ins.tsto J. Markkanen Oy	836	836	
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	773	773	
Ins.tsto Nurmi Oy	743	743	
AX-Suunnittelu	600	600	
Teleconsulto Tsutsunen Oy	582	582	
Protacon Oy	566	566	
Ahma insinöörit Oy	480	480	
Ins.tsto Leo Maaskola Oy	401	401	
Vahanen International Oy	265	263	2
Contria Oy	200	200	
Yhteensä 27 yritystä	59 406	58 934	472
Valvonta ja tarkastus VAT			
Wise Group Finland Oy	2 379	2 379	
Talokeskus Yhtiöt Oy	1 797	1 797	
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	1 128	1 128	
Ramboll Finland Oy	978	978	
Sweco PM Oy	773	773	
Ahma insinöörit Oy	640	640	
Sweco Talotekniikka Oy	566	543	23
Sweco International Oy	532		532
Ins.tsto Aalto-Setälä Oy	448	448	
Optiplan Oy	295	295	
FCG Finnish Consulting Group Oy	212	212	
Yhteensä 14 yritystä	10 022	9 467	555

Muu talonrakentamisen toimiala	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	3 182	3 182	
Vahanen International Oy	2 385	2 370	15
Helimäki Akustikot Oy	1 300	1 300	
Optiplan Oy	737	737	
Yhteensä 8 yritystä	8 036	8 021	15

YHDYSKUNTASUUNNITTELU

Geotekniikka GEO ja Kalliorakennustekniikka KAT	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Ramboll Finland Oy	11 903	11 111	792
Pöyry Finland Oy	11 068	11 068	
Sito -konserni	7 375	7 375	
Kalliosuunnittelu Oy Rockplan Ltd	3 010	3 010	
WSP Finland Oy	2 637	2 618	19
FCG Finnish Consulting Group Oy	1 131	1 131	
GeoUnion Oy	1 000	1 000	
Mitta Oy	900	900	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	795	795	
Geotek Oy	700	700	
Sipti Infra Oy	350	350	
Finnmap Infra Oy	260	260	
Sipti Oy	230	230	
Yhteensä 15 yritystä	41 514	40 695	819

Liikennetekniikka LKT			
Ramboll Finland Oy	7 179	7 024	155
Sito -konserni	6 539	6 539	
YSP Oy	2 738	2 552	186
Strafica Oy	2 000	1 976	24
WSP Finland Oy	1 934	1 934	
Rejlers Oy	1 500	1 500	
Traficon Oy	1 140	1 130	10
Linea Konsultit Oy	792	792	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	693	693	
Plaana Oy	508	508	
Yhteensä 11 yritystä	25 046	24 671	375

Maisemasuunnittelu MAS			
Ramboll Finland Oy	3 271	3 271	
WSP Finland Oy	2 688	2 688	
Sito -konserni	2 176	2 176	
FCG Finnish Consulting Group Oy	390	390	
Yhteensä 5 yritystä	8 675	8 675	

Mittaus- ja kartoitustekniikka MKT			
FM-International Oy	5 644	1 537	4 107
Mitta Oy	5 237	5 237	
Niras Finland Oy	2 191		2 191
Ramboll Finland Oy	2 091	2 089	2
Sweco Ympäristö Oy	1 048	1 048	
GeoUnion Oy	1 020	1 020	
Geotek Oy	1 000	1 000	
Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaa	900	900	
Roadscanners Oy	681	97	584
Ins.tsto Pohjatekniikka Oy	380	200	180
Sito -konserni	300	300	
Yhteensä 13 yritystä	20 702	13 498	7 204

	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Siltatekniikka SIT			
Ramboll Finland Oy	5 759	5 643	116
WSP Finland Oy	4 424	2 618	1 806
Sito -konserni	3 828	3 828	
Sweco Rakennetekniikka Oy	2 575	2 575	
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	2 162	2 162	
Pöyry Finland Oy	1 454	1 454	
Ins.tsto Pontek Oy	1 309	1 309	
Ins.tsto Ponvia Oy	1 253	1 253	
Wise Group Finland Oy	230	230	
Yhteensä 9 yritystä	22 994	21 072	1 922
Tie-, katu- ja aluetekniikka TKA			
Ramboll Finland Oy	16 467	16 126	341
Sito -konserni	10 029	10 029	
WSP Finland Oy	4 551	4 551	
Pöyry Finland Oy	3 797	2 909	888
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	3 232	3 232	
Roadscanners Oy	3 177	2 661	516
FCG Finnish Consulting Group Oy	2 707	2 707	
Finnmap Infra Oy	2 430	2 430	
Plaana Oy	1 866	1 857	9
Sweco Ympäristö Oy	1 397	1 397	
Formacad Oy	328	328	
Yhteensä 15 yritystä	50 363	48 427	1 936
Vesihuoltotekniikka VHT			
Ramboll Finland Oy	9 907	8 643	1 264
Pöyry Finland Oy	6 513	5 683	830
FCG Finnish Consulting Group Oy	4 945	4 231	714
Sweco Ympäristö Oy	1 747	1 747	
Sito -konserni	1 423	1 423	
WSP Finland Oy	763	763	
Niras Finland Oy	655		655
Finnmap Infra Oy	320	320	
Yhteensä 9 yritystä	26 373	22 910	3 463
Vesirakennustekniikka VRT			
Mitta Oy	3 500	3 500	
Ramboll Finland Oy	1 636	1 630	6
FCG Finnish Consulting Group Oy	883	883	
Ponvia Oy	334	334	
Yhteensä 5 yritystä	6 453	6 447	6
Yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus YSK			
Ramboll Finland Oy	4 594	4 594	
FCG Finnish Consulting Group Oy	3 708	3 708	
Sweco Ympäristö Oy	2 096	2 096	
Sito -konserni	1 906	1 906	
WSP Finland Oy	1 562	1 562	
Tengbom Eriksson Arkkitehdit Oy	760	722	38
A-Insinöörit Suunnittelu Oy	693	693	
Rejlers Oy	400	400	
Ympäristönsuunnittelu Oy Pirkanmaa	250	250	
Yhteensä 11 yritystä	16 149	16 111	38

Ympäristösuunnittelu YMP	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Ramboll Finland Oy	18 596	18 491	105
FCG Finnish Consulting Group Oy	10 306	6 685	3 621
Pöyry Finland Oy	7 081	6 682	399
Sito -konserni	3 583	3 292	291
Niras Finland Oy	3 313		3 313
Ramboll Environ Finland Oy	1 157	701	456
Sweco Ympäristö Oy	820	699	121
LandPro Oy	246		246
Geotek Oy	200	200	
Yhteensä 14 yritystä	45 755	36 982	8 773
Muu yhdyskuntasuunnittelun toimiala			
Sweco PM Oy	10 494	10 494	
Rejlers Oy	8 022	8 022	
Hifab Oy	2 702		2 702
Rapal Oy	1 745	1 745	
JS-Verkot Oy	1 160	1 160	
Plaana Oy	473	473	
Vison Alliance Partners Oy	415	375	40
LandPro Oy	295	295	
Yhteensä 10 yritystä	25 413	22 671	2 742
TEOLLISUUS			
Energiatekniikka ENT	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
ÅF-Consult Oy	24 267	8 377	15 890
Pöyry Finland Oy	12 148	10 614	1 534
Sweco Industry Oy	2 754	2 705	49
Elomatic Oy	1 975	1 845	130
Rejlers Oy	1 257	977	280
Niras Finland Oy	1 143		1 143
AX-Suunnittelu	740	740	
Ahma insinöörit Oy	480	480	
Yhteensä 10 yritystä	44 985	25 959	19 026
Koneenrakennustekniikka KRT			
Elomatic Oy	15 210	7 455	7 755
Rejlers Oy	7 508	7 088	420
Pöyry Finland Oy	1 000	1 000	
Entop Oy	811	811	
TSS GROUP OY	380	100	280
Protacon Oy	247	10	237
Yhteensä 6 yritystä	25 156	16 464	8 692
Logistiikka LOG			
EP-Logistics Oy	1 736	1 724	12
Sito -konserni	600	500	100
Ramboll Finland Oy	562	562	
Yhteensä 3 yritystä	2 898	2 786	112
Laiva- ja meritekniikka LMT			
Deltamarin Oy	31 000	2 200	28 800
Elomatic Oy	8 558	1 334	7 224
Protacon Oy	1 107	1	1 106
Yhteensä 4 yritystä	40 735	3 575	37 160

	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
LVI-tekniikka LVI			
AX-Suunnittelu	1 208	1 208	
Elomatic Oy	1 020	1 020	
Ramboll Finland Oy	973	973	
Yhteensä 6 yritystä	3 330	3 310	20
Maa- ja metsätaloussuunnittelu MMT			
FCG Finnish Consulting Group Oy	3 657		3 657
Niras Finland Oy	2 292		2 292
Yhteensä 2 yritystä	5 949		5 949
Prosessitekniikka PRT			
Neste Jacobs Oy	136 978	103 977	33 001
Pöyry Finland Oy	7 758	3 727	4 031
KBR Ecoplanning Oy	4 233	4	4 229
Elomatic Oy	3 601	3 168	433
ÅF-Consult Oy	1 000	500	500
AX-Suunnittelu	380	380	
Protacon Oy	266	86	180
Yhteensä 9 yritystä	154 497	112 123	42 374
Puunjalostustekniikka PJT			
Pöyry Finland Oy	22 931	6 203	16 728
Entop Oy	401	401	
Ahma insinöörit Oy	310	310	
Yhteensä 4 yritystä	23 651	6 923	16 728
Sähkötekniikka SKT ja Tele- ja turvatekniikka TEL			
Sweco Industry Oy	6 564	4 972	1 592
Rejlers Oy	4 995	3 565	1 430
TSS GROUP OY	4 690	4 500	190
Protacon Oy	3 195	1 670	1 525
Pöyry Finland Oy	1 500	1 500	
Elomatic Oy	1 155	692	463
Ramboll Finland Oy	822	822	
Ahma insinöörit Oy	560	560	
AX-Suunnittelu	400	400	
Yhteensä 12 yritystä	24 211	19 011	5 200
Tehdas- ja laitossuunnittelu TEH			
Sweco Industry Oy	31 532	28 720	2 812
Pöyry Finland Oy	27 560	26 200	1 360
Elomatic Oy	7 029	6 454	575
ÅF-Consult Oy	1 325	662	663
Rejlers Oy	616	616	
AX-Suunnittelu	380	380	
Yhteensä 9 yritystä	68 668	63 187	5 481
Teollisuusautomaatio TAU			
Protacon Oy	3 628	1 629	1 999
Rejlers Oy	3 521	2 043	1 478
ÅF-Consult Oy	2 112	1 056	1 056
Elomatic Oy	2 072	1 734	338
Pöyry Finland Oy	1 500	1 500	
TSS GROUP OY	407	250	157
Aalto-Setälä Oy	370	370	
Yhteensä 10 yritystä	14 019	8 983	5 036

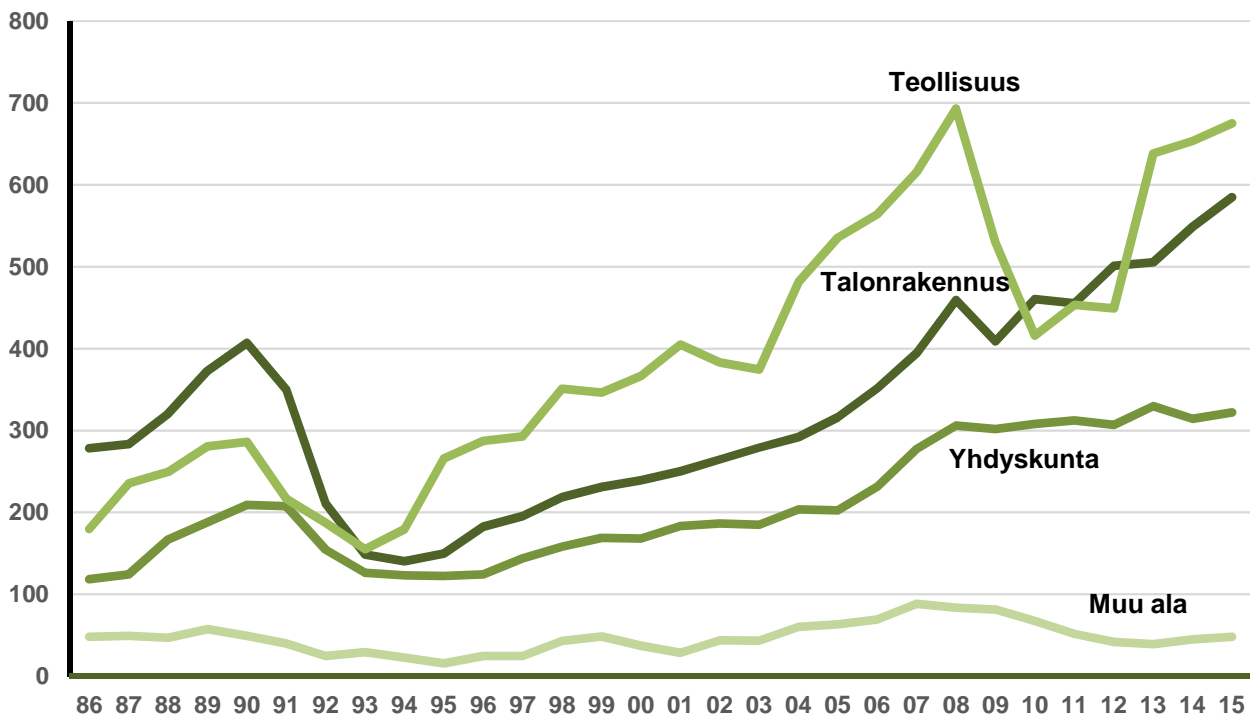

	Kokonaislaskutus	Kotimaa	Vienti
Tutkimus ja kehitys TUK			
Ramboll Finland Oy	1 398	1 385	13
FCG Finnish Consulting Group Oy	310	310	
Yhteensä 3 yritystä	1 826	1 813	13
Valvonta ja tarkastus VAT			
DEKRA Industrial Oy	29 407	29 407	
Intertek Finland Oy	973	973	
Rejlers Oy	324	144	180
Ahma insinöörit Oy	280	280	
Yhteensä 4 yritystä	30 984	30 804	180
Ympäristösuunnittelu YMP			
Pöyry Finland Oy	6 087	6 087	
Ramboll Finland Oy	3 652	2 964	688
AX-Suunnittelu	1 182	1 182	
Yhteensä 5 yritystä	11 099	10 405	694
Muu teollisuuden suunnittelun toimiala			
Elomatic Oy	7 471	1 391	6 080
Sweco Industry	5 204	4 268	936
Sweco PM Oy	2 331	2 274	57
ÅF-Consult Oy	374	374	
Yhteensä 7 yritystä	15 658	8 585	7 073
MUUT ALAT			
Johdon konsultointi JOK, yksityinen sektori			
Indufor Oy	10 018	942	9 076
FCG Finnish Consulting Group Oy	2 583	2 583	
Sweco Industry Oy	2 056		2 056
Linnunmaa Oy	1 151	1 006	145
Ramboll Finland Oy	582	582	
Yhteensä 6 yritystä	16 441	5 164	11 277
Johdon konsultointi JOK, julkinen sektori			
FCG Finnish Consulting Group Oy	19 012	16 083	2 929
Ramboll Finland Oy	2 785	2 755	30
Niras Finland Oy	2 180	87	2 093
Sito -konserni	679	679	
Sweco PM Oy	229	229	
Yhteensä 7 yritystä	25 077	20 009	5 068
Muu toimiala			
Sweco Asiantuntijapalvelut Oy	900	900	
Hifab Oy	476		476
Pöyry Finland Oy	409	355	54
Sweco International Oy	281	281	
Yhteensä 4 yritystä	2 066	1 536	530

KOKONAISLASKUTUS SEKTOREITTAIN 1986 - 2015

indeksikorjattuna vuoden 2015 hinnoin

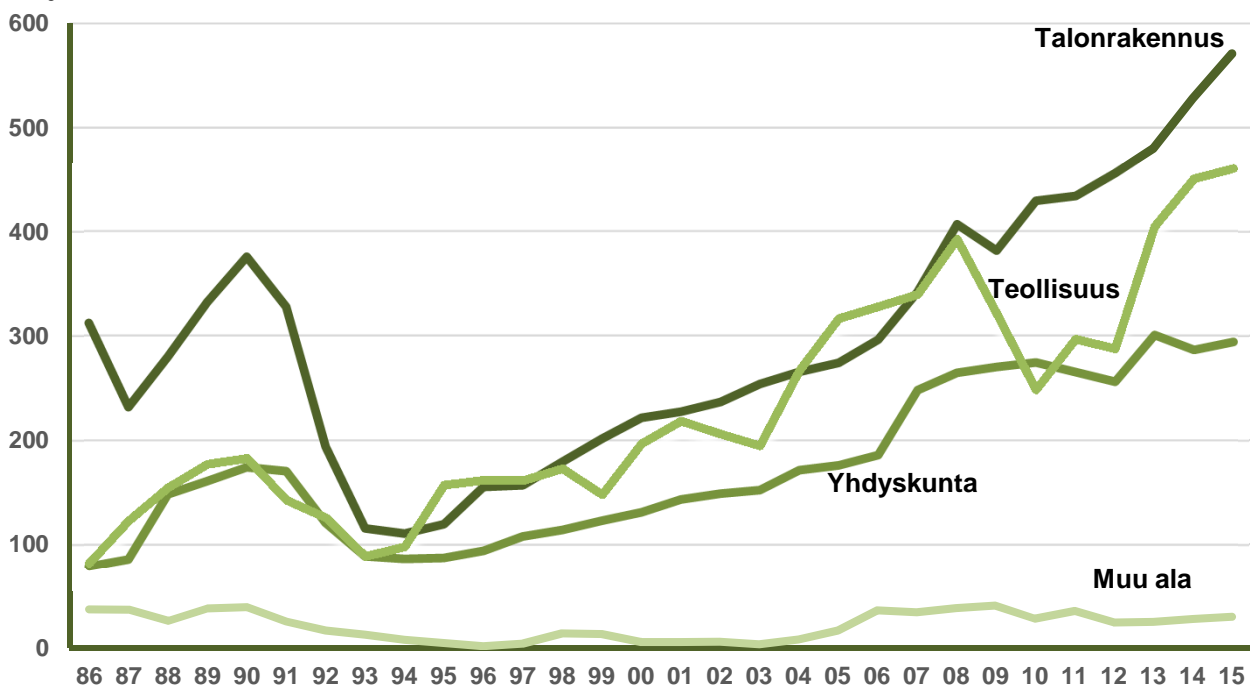
Miljoonaa euroa

KOTIMAAN LASKUTUS SEKTOREITTAIN 1986 - 2015

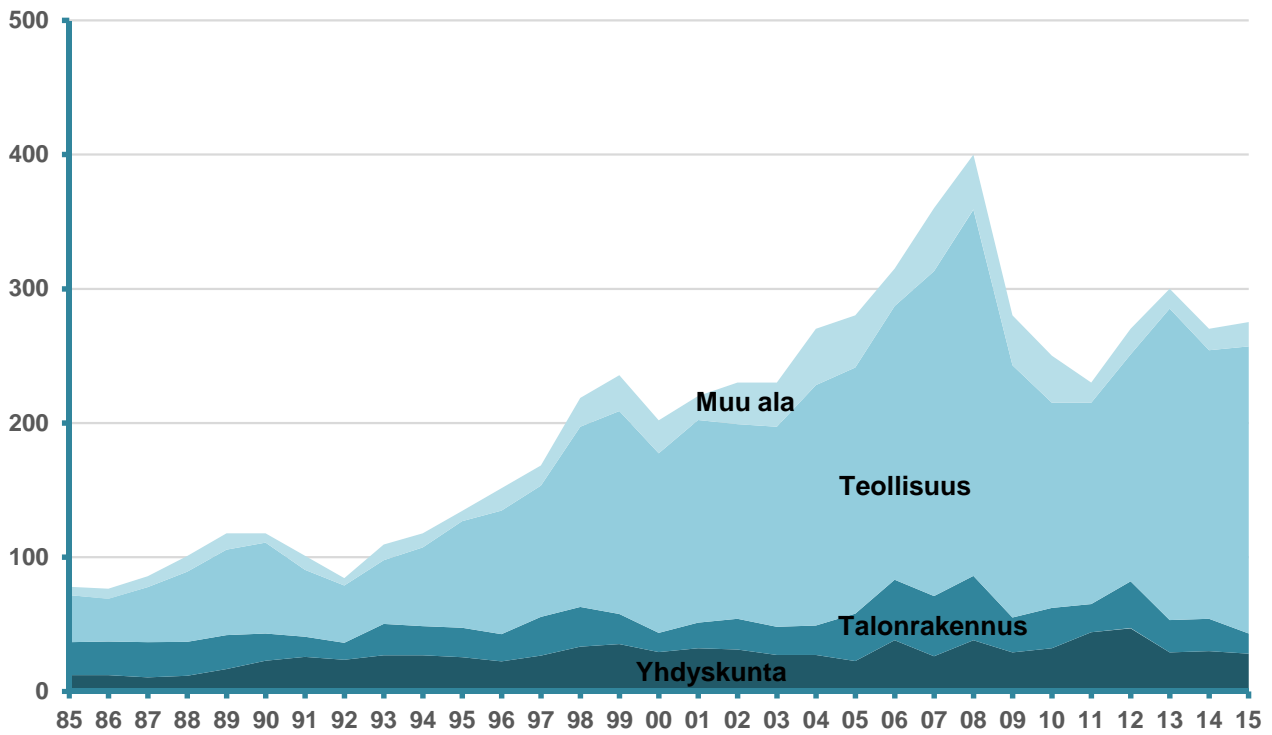
(indeksikorjattuna)

Miljoonaa euroa

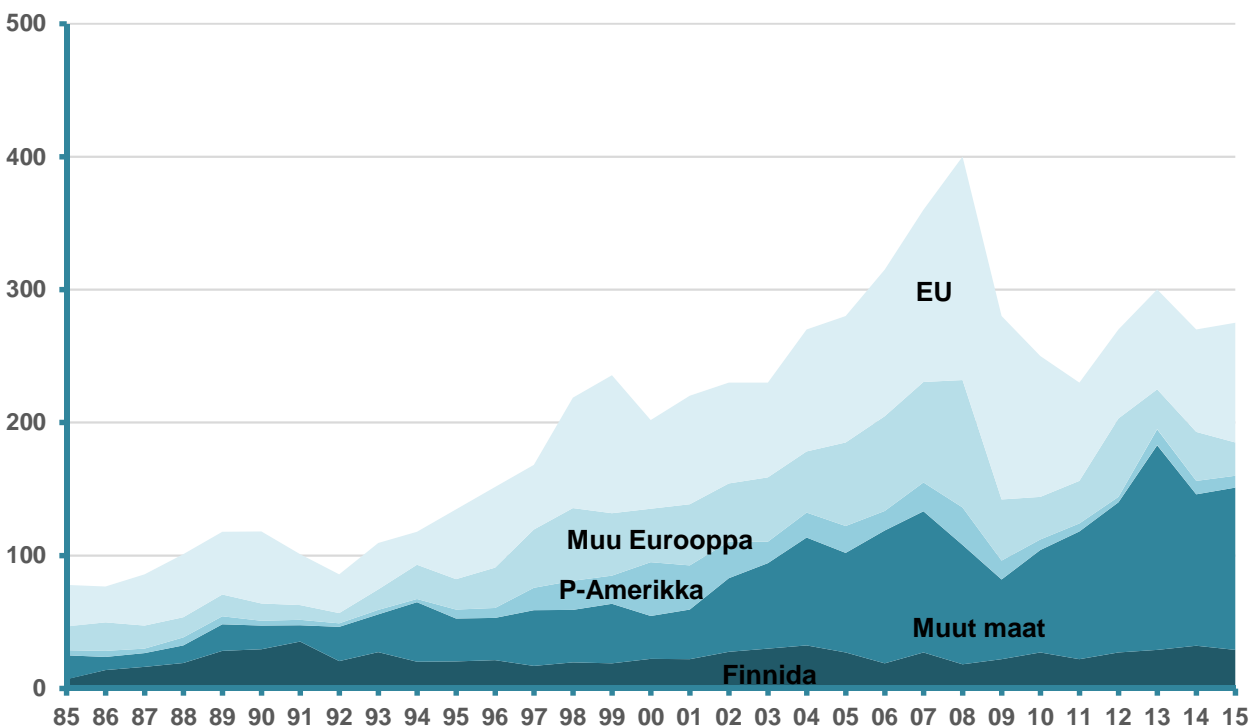
SUUNNITTELUVIENTI SEKTOREITTAIN 1985 - 2015

Miljoonaa euroa

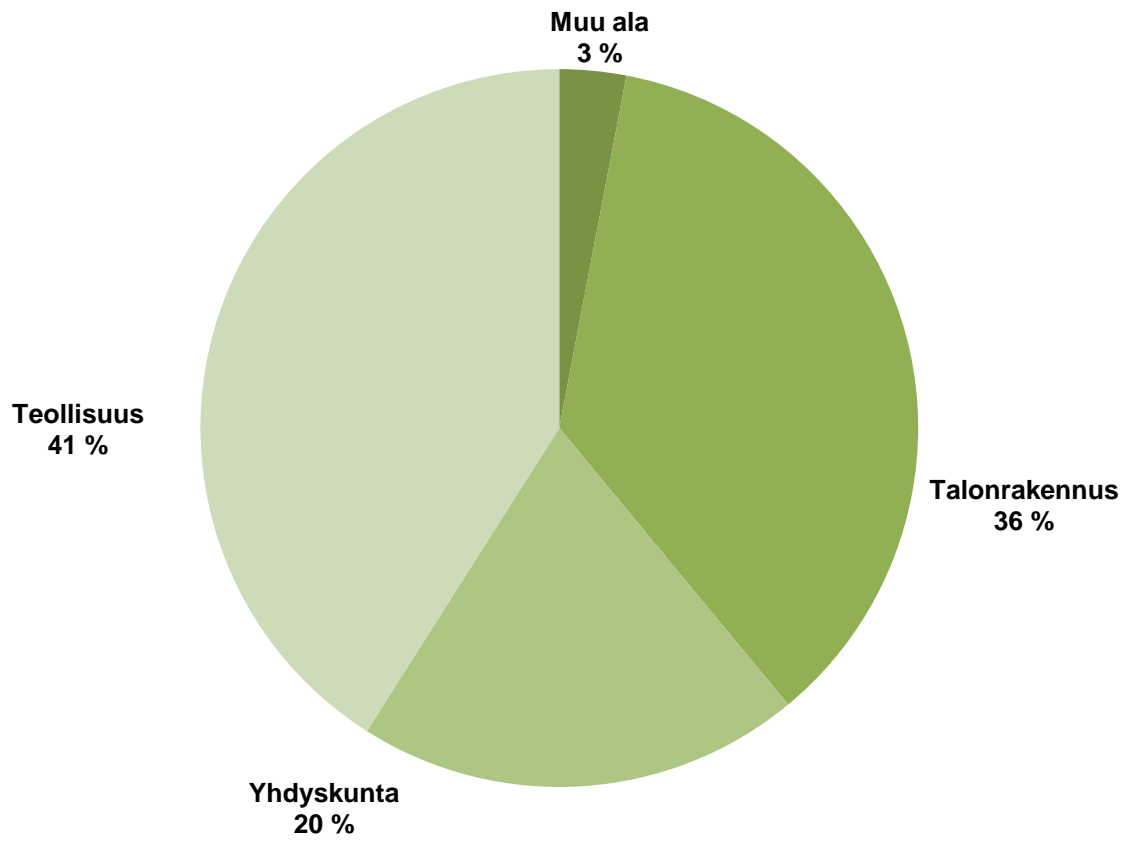

SUUNNITTELUVIENTI ALUEITTAIN 1985 - 2015

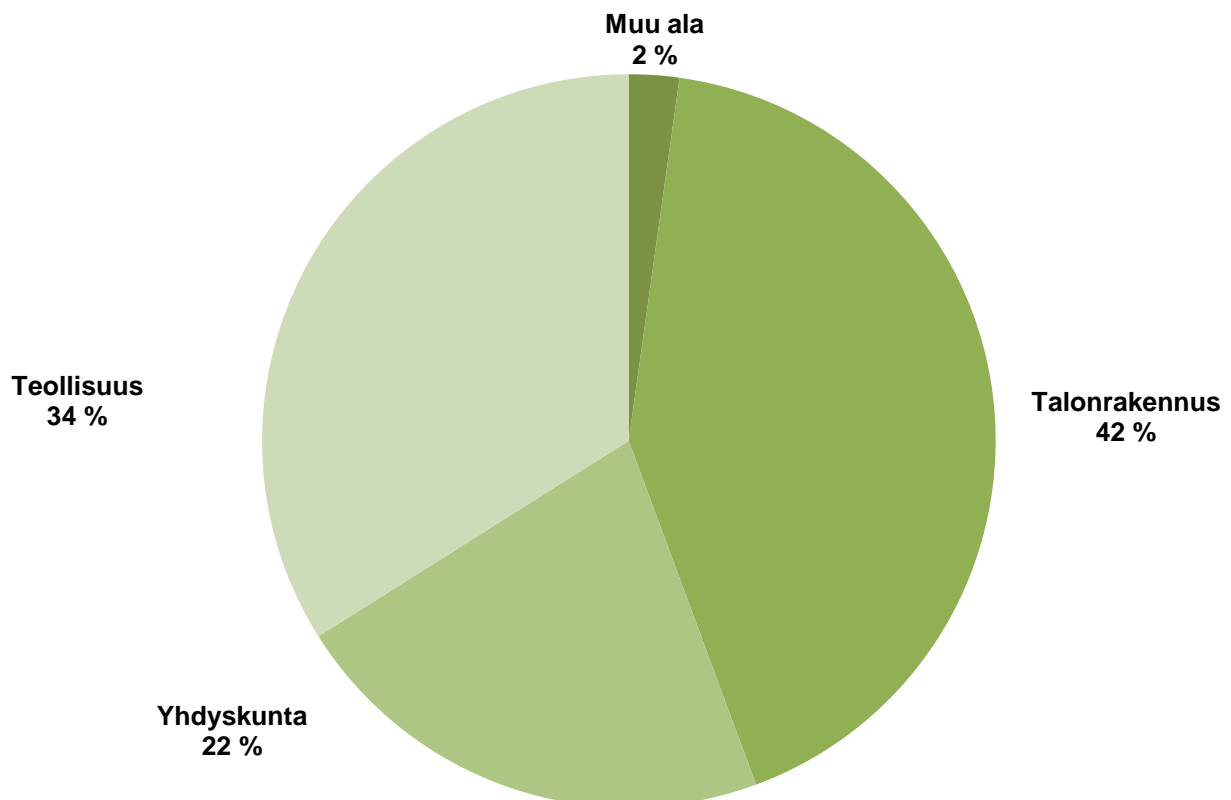
Miljoonaa euroa

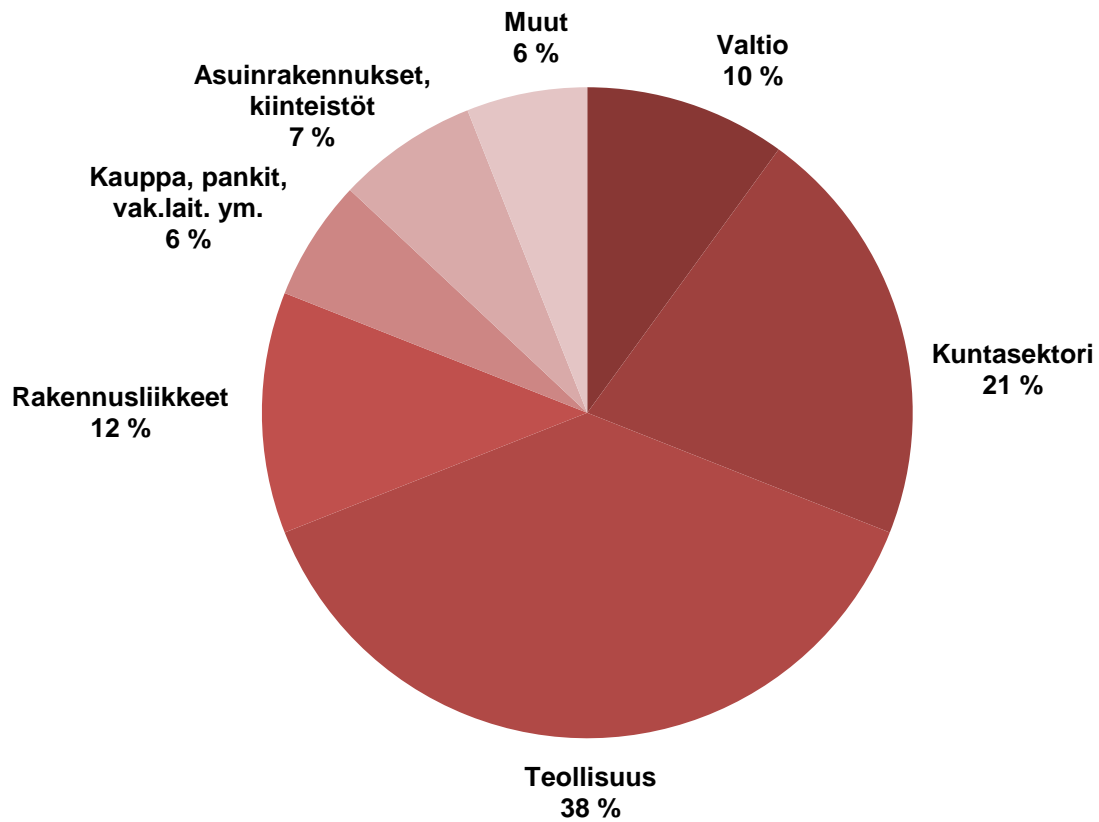
KOKONAISLASKUTUS TOIMIALARYHMITÄIN 2015

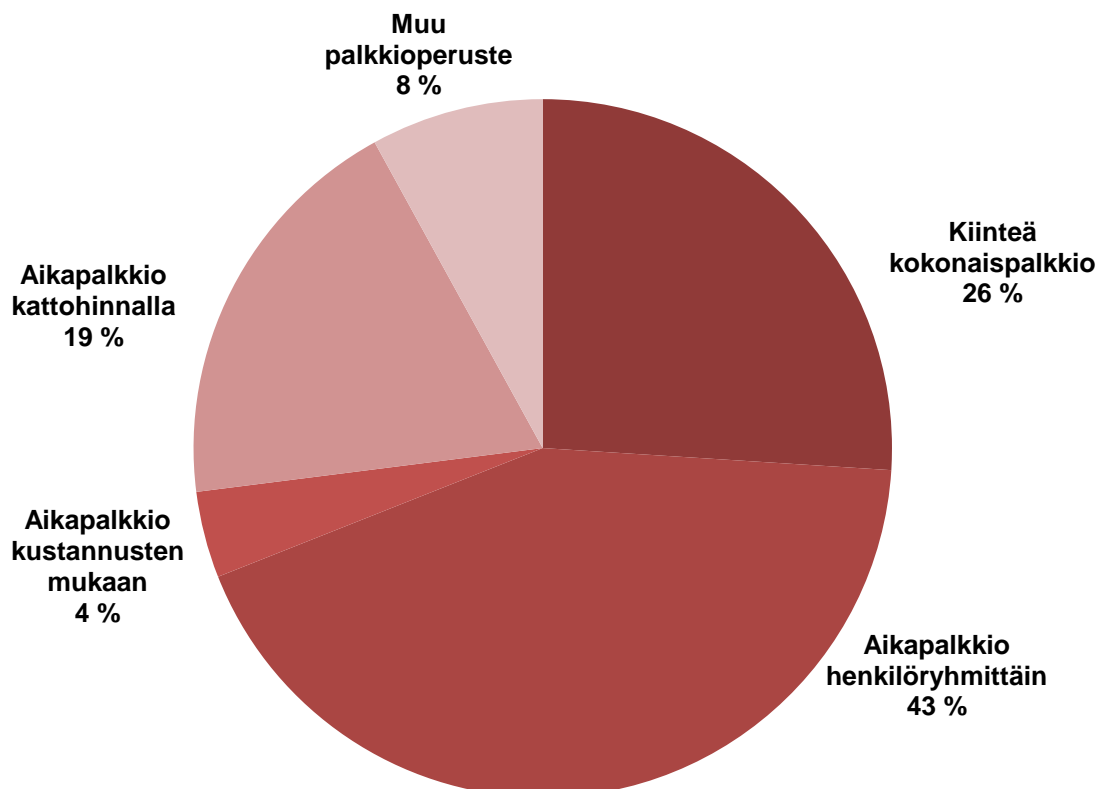
KOTIMAINEN KONSULTTILASKUTUS TOIMIALARYHMITÄIN 2015

KOTIMAINEN KONSULTTILASKUTUS TILAAJITTAIN 2015

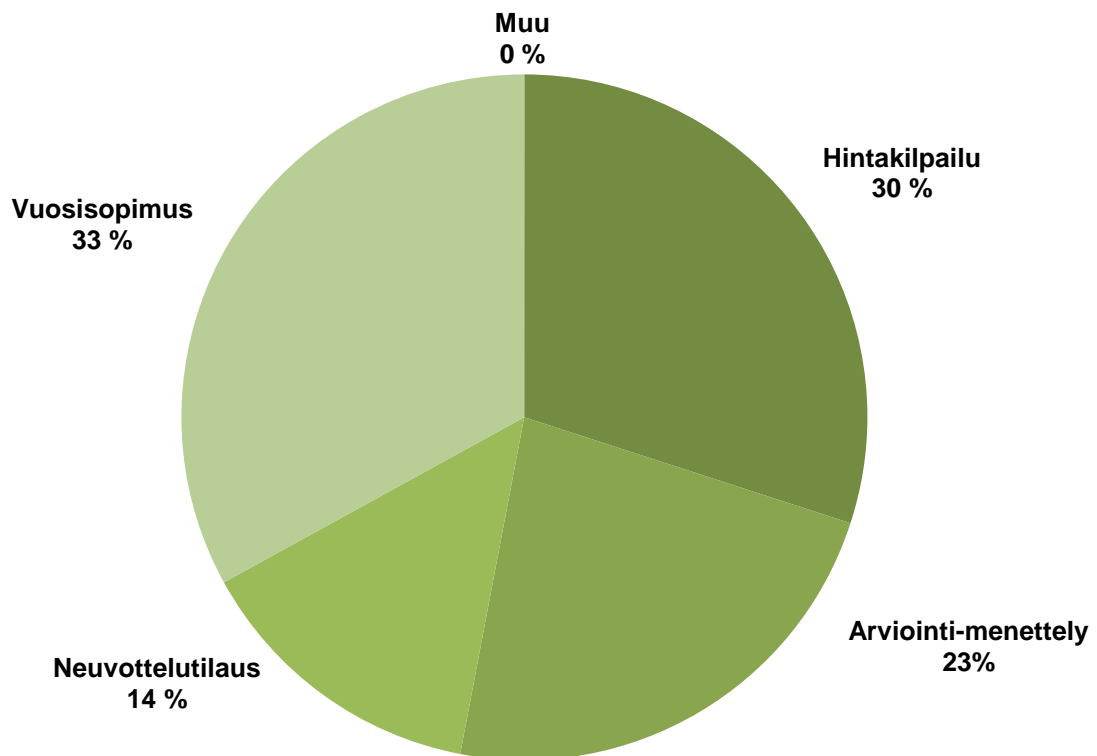

KOTIMAINEN LASKUTUS PALKKIOMUODOITTAIN 2015

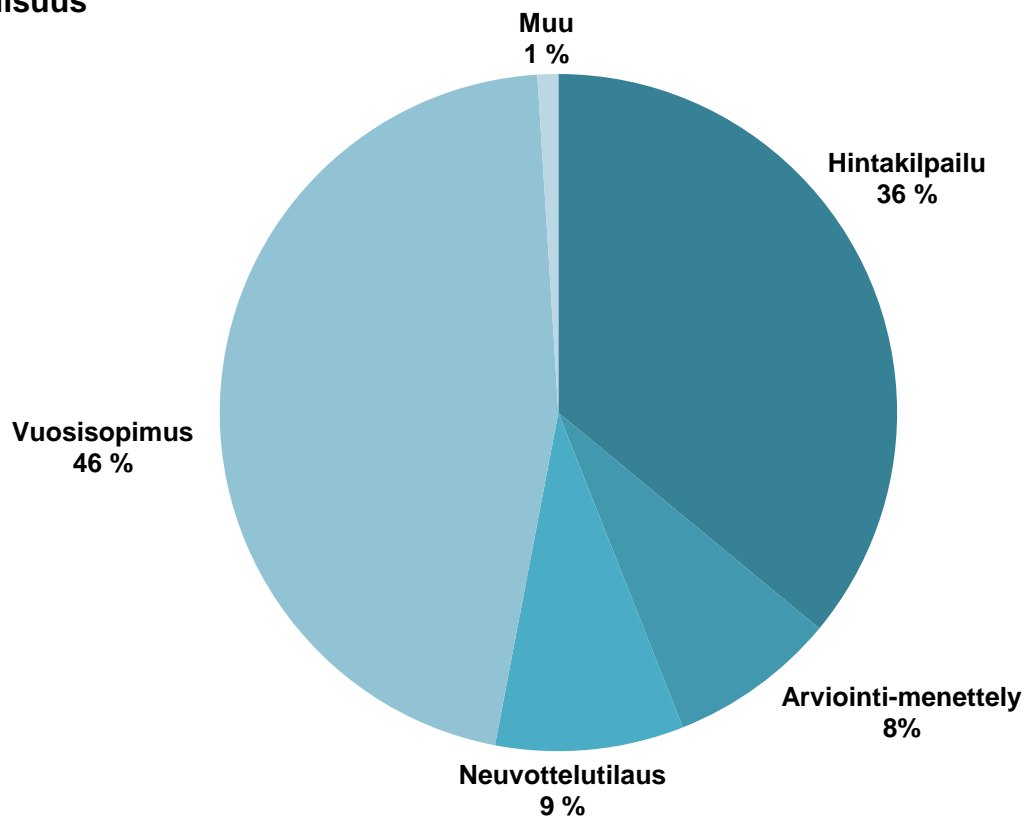

KOTIMAAN LASKUTUS HANKINTATAVAN MUKAAN 2015

Kaikki

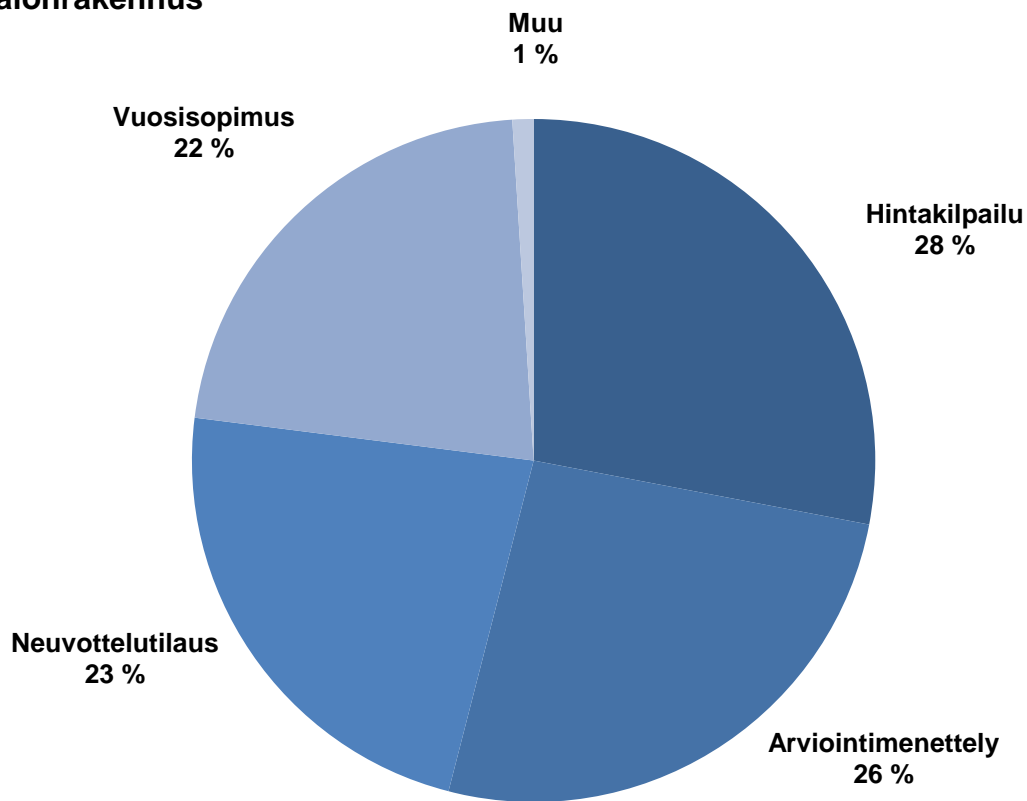

Teollisuus

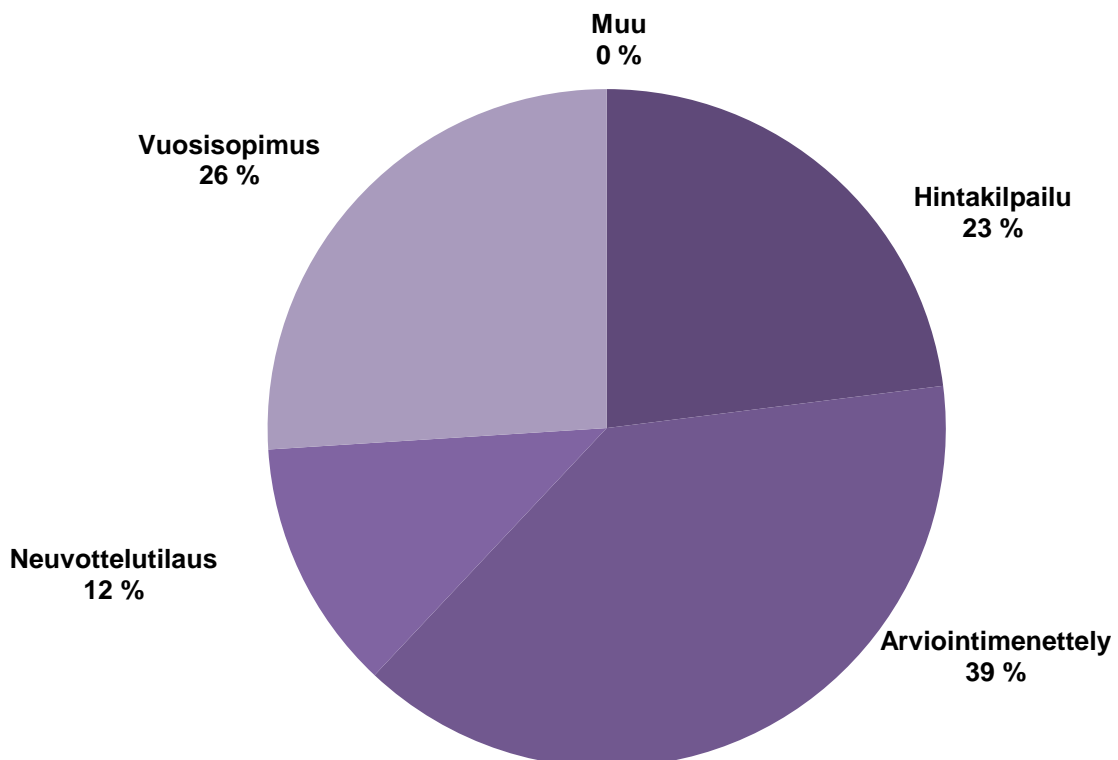

KOTIMAAN LASKUTUS HANKINTATAVAN MUKAAN 2015

Talonrakennus

Yhdyskunta

SKOLin jäsenyritykset kokoluokittain 2016

YRITYSKOKO	yritystä	henkeä	%
1...10 henkeä	67	359	2 %
11...30 henkeä	56	1 057	6 %
31...100 henkeä	26	1 228	7 %
yli 100 henkeä	27	14 221	84 %
Yhteensä	176	16 865	

SKOLin jäsenyritykset toimialaryhmittäin 2016

TOIMIALARYHMÄ *)	yritystä	henkeä	%
Talonrakennus	100	5 846	35 %
Yhdyskunta	56	4 881	29 %
Teollisuus	20	6 138	36 %
Yhteensä	176	16 865	

*) Jäsenyrityksen päätoimialan mukaisesti

SKOLin jäsenyritykset omistuksen mukaan 2016

OMISTUS	yritystä	henkeä	%
Suomalaiset yhtiöt	16	5 200	31 %
Ulkomaiset yhtiöt *)	25	6 131	36 %
Toimiva johto, yrityskoko >30h	28	4 349	26 %
Toimiva johto, yrityskoko <30h	107	1 185	7 %
Yhteensä	176	16 865	

*) yritysryhmän pääomistaja ulkomainen